

Itt vagyunk? Itt vagyunk!

A migráció kérdése Magyarország tükrében

Tartalom

BEVEZETÉS	4
1. HIPOTÉZIS	5
2. FONTOSABB MEGHATÁROZÁSOK	6
2.1. EMIGRÁCIÓ	6
2.2. MIGRÁCIÓ	6
2.3. HONTALAN	7
2.4. MENEDÉKJOG	8
2.5. MENEKÜLT	9
2.6. OLTALMAZOTT	10
2.7. BEFOGADOTT	11
2.8. MENEDÉKES	11
2.9. LETELEPEDETT	11
2.10. HARMADIK ORSZÁG ÁLLAMPOLGÁRA.....	12
2.10.1. Három hónapot meg nem haladó tartózkodásra jogosít:	12
2.10.2. Három hónapot meghaladó tartózkodásra jogosító vízumok:.....	12
2.10.3. Letelepedési engedélyek	14
3. EURÓPAI HELYZETKÉP	15
3.1. A BEVÁNDORLÁSSAL KAPCSOLATOS INTÉZMÉNYEK	16
3.2. PÉNZÜGYI ALAPOK.....	16
3.3. A KÜLFÖLDIEK MIGRÁCIÓS STRATÉGIÁI.....	17
4. MAGYARORSZÁGI HELYZETKÉP	20
4.1. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	21
4.2. MUNKAVÁLLALÁSI ENGEDÉLY TÍPUSAI	22
5. BEFOGADÓ ORSZÁGOK REAKCIÓI MAGYARORSZÁG TÜKRÉBEN	24

5.1. IDEGENRENDESZETI ŐRZÖTT SZÁLLÁSOK	27
5.2. MENEKÜLT TÁBOROK.....	28
5.3. KÖZÖSSÉGI SZÁLLÁS	28
5.4. LEHETŐSÉGEK AZ ÁLLAM, ÉS A MIGRÁNS TEKINTETÉBEN.....	30
5.5. EGYRE TÖBB A MENEKÜLT	31
6. CIVIL SZERVEZETEK.....	33
6.1. HOGYAN SEGÍT A MAGYAR VÖRÖSKERESZT (MVK) MENEKÜLT SZOLGÁLATA?.....	33
7. EMPIRIKUS KUTATÁSOK	35
7.1. BICSKE.....	35
7.2. INTERJÚ A MUNKAÜGYI KÖZPONTBAN.....	36
7.3. INTERJÚ EGY HELYI LAKOSSAL	38
7.4. INTERJÚ EGY LETELEPÜLT CSALÁDDAL.....	39
8. HIPOTÉZIS IGAZOLÁSA.....	40
BEFEJEZÉS	42
IRODALOMJEGYZÉK.....	44
MELLÉKLETEK.....	48

Bevezetés

A népességmozgás nem új keletű dolog. Minden korban vándorolt az ember a jobb életfeltételek biztosítása érdekében. Körülményei és lehetőségei ugyan korlátozottak voltak, de igyekezett alkalmazkodni hozzájuk. Amikor ez lehetetlenné vált számára, például a táplálkozási források elapadása, más népek támadásai vagy akár környezeti és időjárási változás miatt, akkor költözött és áttelepült.

A vadászat és az élelemszerzés miatti vándorlás már az őskorban megfigyelhető volt. A középkorban a területszerzés, a kalandok, a hódítás eredményezte a lakóhely-változtatás fontosságát. A vándorlás napjainkra tömegmozgalommá vált. A modern korban az otthon elhagyásának okai lehetnek vallási, etnikai és politikai okok is; különfélék és egyediek.

Magyarországon a rendszerváltás óta találkozhatunk egyre több bevándorlóval. Az évek folyamán szükségessé vált a menekült táborok létrehozása, befogadó állomások működtetése a migránsok számára. Napjainkban nem csak izoláltan találkozhatunk velük, hanem egyre inkább részévé válnak mindennapi életünknek.

Témaválasztásunk ötlete abból adódott, hogy Bicskén, Metzger Antal, a dolgozat társszerzőjének lakhelyén működik az ország egyik menekülteket befogadó állomása. A településen sokszor látni különböző bőrszínű, a miénktől eltérő ruhákban járó, a lakosság számára eddig soha nem hallott nyelven beszélő embereket. A helyi lakossági foglalkozásokra is eljárnak néhányan a tábor lakói közül.

Metzger Antal vezet egy harcművészeti csoportot a városban. A foglalkozások utáni beszélgetések során sikerült mélyebben megismerni történeteiket. Volt, hogy meghívták ünnepelni a táborba, ahol laknak, s ez is segítette ismereteink bővülését. Élettörténeteik kíváncsivá tettek bennünket.

1. Hipotézis

Tanulmányunk a következő kérdésekre keresi a válaszokat:

- **Vajon milyen lehetőségeik és korlátaik vannak, hogyan viszonyulnak a migránsokhoz a helyi lakosok?** Úgy gondoljuk, hogy hazánk a legtöbb bevándorlónak nem célállomás, hanem csak egy ugródeszka a továbbvándorláshoz.

- **A migránsok milyen lehetőségeket kapnak, hogy beilleszkedhessenek a magyar társadalomba? Mit tesznek ők ennek érdekében?** Véleményünk az, hogy nem nagyon tesznek semmit a jobb életkörülményeik, a beilleszkedés érdekében, holott lehetőségeik bizonyos tekintetben jobbak, mint egyes magyar állampolgároké.

- **Milyen a munkába állási esélyük és lehetőségük hazánkban?** Szerintünk ugyanolyan esélyekkel indulnak a munkaerőpiacon, mint a magyarok.

- **Milyen hatékonyságú a munkába állás folyamata? Tudják-e hasznosítani az óhazából hozott munkakultúrát, szellemi és funkcionális tőkét?** Sajnos a társadalom nem elég felkészült a migránsok szellemi tőkéjének kiaknázására, főként igaz ez a közép végzettségűekre nézve.

- **A helyi társadalmak hogyan viszonyulnak a mindennapi életben a migránsokhoz?**

A helyi lakosok csak a korlátokat, a nehézségeket látják a lakhelyükön létesített menekülttábor esetében; a lehetőségeket nem, vagy eleve fenntartással.

2. Fontosabb meghatározások

2.1. Emigráció

Emigrációról vagy illegális kivándorlásról akkor beszélünk, ha valaki a kivándorlással vagy a határátlépéssel kapcsolatos rendelkezéseket megszegve lépi át egy ország határát.

Az illegális kivándorlás másik fajtája, ha valaki legálisan hagyja el az országot, de később megtagadja, hogy oda visszatérjen. Az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) álláspontja szerint az emigráció alapvető emberi jog, ezért illegális kivándorlás nem létezik. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata 13. cikk (2) értelmében: "Minden személynek joga van minden országot, ideértve saját hazáját is elhagyni, valamint saját hazájába visszatérni."¹

2.2. Migráció

A migráció szó szerinti fordítása vándorlás. Cseresnyés Ferenc a következőt mondja: „A menekülés és a migráció posztmodern megindulásának alapja az a tény, hogy a világ több régiójában az emberek növekvő mértékben gyökértelenné válnak.”²

Az UNESCO meghatározása szerint azt tekinthetjük migránsnak, aki ideiglenesen vagy tartósan nem a születési helye szerinti országban tartózkodik, és ahol jelentős szociális kötelezésekkel rendelkezik.³

Megkülönböztetünk **önkéntes migrációt**, ami azt jelenti, hogy az egyén saját elhatározásából, konkrét céllal költözik más országba. Ilyen célok lehetnek például a továbbtanulás, a munka, a jobb megélhetés, a családdal való egyesítés, a letelepedés, vagy a nyugdíjas évek nyugodt eltöltése.⁴

A **kényszerű migráció** azt jelenti, hogy az egyén nem szabad akarata, hanem külső körülmények miatt kényszerül rá, hogy elhagyja hazáját. A menedéket keresők üldöztetés,

¹ http://hu.wikipedia.org/wiki/Illeg%C3%A1lis_kiv%C3%A1ndorl%C3%A1s

² Cseresnyés, 2005, 24. p.

³ <http://jovokerek.hu/idegenek/bev%C3%A1ndorl%C3%B3k-magyarorsz%C3%A1gon>

⁴ <http://jovokerek.hu/idegenek/bev%C3%A1ndorl%C3%B3k-magyarorsz%C3%A1gon>

polgárháború, elnyomás és bántalmazás elől menekülnek. Az üldöztetés történhet faji vagy vallási alapon, nemzetiségi hovatartozás vagy más meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás, illetve az egyén politikai és világnézete miatt. Leggyakrabban hirtelen kell elhagyniuk hazájukat, nem rendelkeznek információkkal az új országról, nem beszélik a nyelvét. Ott kell hagyniuk munkájukat, egzisztenciájukat, családi és baráti kapcsolataikat. Jogi státuszuk alapján ide tartoznak a menedéket keresők, a menekültek, a befogadottak, az oltalmazott státuszúak és az ideiglenes védelem alatt állók.⁵

Összefoglalva: a migránsok olyan személyek, akik nem turizmus céljából tartózkodnak külföldön hosszabb ideig.⁶

A világ migrációs térképén a piros a kivándorlást, a kék a bevándorlást, a zöld pedig az effektíve nem vándorló területeket jelöli. A szürke területekről nincs adat.

1. ábra
A világ migrációs térképe

2.3. Hontalan

Akit egyetlen állam sem ismer el állampolgárának. Az állampolgársági törvény alapján a hontalan kedvezményesen honosítható.⁷

⁵ <http://jovokerek.hu/idegenek/bev%C3%A1ndorl%C3%B3k-magyarorsz%C3%A1gon>

⁶ <http://jovokerek.hu/idegenek/bev%C3%A1ndorl%C3%B3k-magyarorsz%C3%A1gon>

⁷ <http://www.ittvagunk.eu/htmls/cikkek.html?articleID=32>

2.4. Menedékjog

Egy jogcím a Magyar Köztársaság területén való tartózkodásra, egyidejű védelem a visszaküldés, a kiutasítás és a kiadatás ellen. A magyar jogban a 2007. évi LXXX. törvény és a 301/2007. számú kormányrendelet rendelkezik a menedékjogról. A törvény szabályozza a menedékjog tartalmát, a menekültként, oltalmazottként, valamint menedékesként történő elismerés (a továbbiakban együtt: elismerés) feltételeit, továbbá az elismerésre, illetve annak visszavonására irányuló eljárást.

A törvény **alapelvei** közé az alábbiak tartoznak:

- rendelkezéseit a menekültek helyzetére vonatkozó az 1967. évi létrejött jegyzőkönyvvel módosító 1951. évi genfi egyezményrel, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményével összhangban kell alkalmazni.
- a menekültként, oltalmazottként, valamint menedékesként elismert személy menedékjogot élvez.
- a törvény rendelkezéseinek alkalmazása során a gyermek - mindenek felett álló - érdekének és jogainak figyelembevételével kell eljárni.
- e törvény rendelkezéseinek alkalmazása során a család egységének elvét szem előtt kell tartani.
- e jogszabály rendelkezéseit a különleges bánásmódot igénylő személyek vonatkozásában a helyzetükből fakadó sajátos szükségleteik figyelembevételével kell alkalmazni.

A menekültügyi hatóság **feladatait** a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH) látja el, amely 2000. január 1-i hatállyal a Menekültügyi és Migrációs Hivatal jogutódjaként jött létre.⁸

A magyar menekültügyi jogszabályok értelmében **három különböző menekültstátuszt** különböztetünk meg. A menekült, oltalmazott és a befogadott státuszokat.

⁸ <http://www.ittvagyunk.eu/htmls/cikkek.html?articleID=32>

2.5. Menekült

Az 1951-es Genfi Egyezmény értelmében menekült az a személy, aki faji illetve vallási okok, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása, politikai meggyőződése miatti üldöztetése vagy az üldözéstől való megalapozott félelme miatt származási országán kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldözéstől való félelmében nem kívánja a származási országa védelmét igénybe venni.⁹ Az üldözéstől való megalapozott félelem alapulhat olyan eseményeken is, amelyek azt követően következtek be, hogy a külföldi a származási országát elhagyta, vagy a külföldi olyan tevékenységén, amelyet a származási országa elhagyását követően fejtett ki.¹⁰

Menekült az a külföldi állampolgár vagy hontalan személy, aki az állampolgársága - hontalan esetén szokásos tartózkodási helye - szerinti országon kívül, a Magyar Köztársaság területén tartózkodik, és nem tudja, vagy nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni. Továbbá e személy közvetlen családtagja; feltéve, hogy az érintettet kérelmére a menekültügyi hatóság menekültként elismerte.¹¹

A menekült fogalmát gyakran használják azokra a hontalan személyekre is, akik kívül esnek az Egyezmény jogi meghatározásán, mert anyaországukat nem háború vagy üldöztetési félelem miatt hagyták el vagy hazájukon belül kényszerítik őket migrációra.¹² A menekült nem azonos a bevándorlóval.

Menekült státusz meghatározatlan időre szól, de bizonyos különleges esetekben visszavonható. 10 évig érvényes magyar személyi igazolványt és menekült úti okmányt kap, dolgozhat és Magyarországra hozhatja a családtagjait. Családtagnak számít a férj/feleség, 18 évnél fiatalabb gyerek, szülők (ha 18 évnél fiatalabb és felnőtt családtagok nélkül van Magyarországon), máskülönben csak eltartott szülők (akik nem tudnak gondoskodni magukról) vagy más közeli családtagok, ha nem tudnak gondoskodni magukról egészségügyi okok miatt.¹³ Ha a státusz megszerzését követő 6 hónapon belül kezdeményezi a családegyesítést, **nem** kell bizonyítania, hogy el tudja tartani a családját, szállást tud biztosítani számukra, és hogy egészségbiztosítással rendelkeznek majd Magyarországon. 3 év

⁹ <http://www.ittvagunk.eu/htmls/cikkek.html?articleID=32>

¹⁰ <http://www.voroskereszt.hu/menekuelteuegy.html>

¹¹ 1997. évi CXXXIX. törvény 2. §

¹² <http://hu.wikipedia.org/wiki/Menek%C3%BClt>

¹³ http://helsinki.hu/wp-content/uploads/Infleaflet_magyar.pdf

folyamatos magyarországi tartózkodás után kérheti a magyar állampolgárságot, de ehhez számos feltételnek meg kell felelnie.¹⁴

A **Menekültek Világnapját** 2001. június 20-tól kezdve minden évben megünnepelik. A világ menekült embereinek életére, vívmányaira és egyben a helyzetükre is felhívja a figyelmet. A 2001-es év különleges voltát az adta, hogy a Genfben aláírásra került menekültügyi egyezmény 50. évfordulójára is emlékeztek (július 28.), emellett a június 20-i dátumot azért választották, mert az egybeesik az afrikai menekültek napjával.¹⁵

A menekültek hazánkban a magyar állampolgárokhoz nagyon hasonló státuszt kapnak. Az állam szükség esetén útlevelet is kibocsát számukra. A magyar állampolgárokkal azonos jogokat élveznek, kivéve a parlamenti választási jogot.¹⁶

2.6. Oltalmazott

Oltalmazott az a külföldi, aki nem felel meg a menekültkénti elismerés feltételeinek, de fennáll annak a veszélye, hogy származási országába történő visszatérése esetén őt súlyos sérelem érné - halálbüntetés, kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés, életének vagy személyének fenyegetettsége, megkülönböztetés nélküli erőszak - és nem tudja, vagy az e veszélytől való félelmében nem kívánja a származási országa védelmét igénybe venni. Az ilyen személyekre vonatkozik az ún. kiegészítő védelem.¹⁷ Az oltalmazottak státusza és jogi helyzete nagyon hasonlít a menekültekéhez, ezáltal a magyar állampolgárokéhoz.¹⁸

Ez a státusz 5 évig érvényes, de a hatóság 5 évnél rövidebb idő után is visszavonhatja. Felülvizsgálat után a státusz megújítható. Ha az oltalmazott Magyarországra szeretné hozni a családját, bizonyítania kell, hogy el tudja őket tartani, és egészségbiztosítással rendelkeznek majd Magyarországon. Csak 8 év magyarországi tartózkodás után kérheti a magyar állampolgárságot. A további jogok többsége megegyezik a menekültekével.¹⁹

¹⁴ <http://www.voroskereszt.hu/menekueltuegy.html>

¹⁵ http://hu.wikipedia.org/wiki/Menek%C3%BCltek_vil%C3%A1gnapja

¹⁶ <http://www.voroskereszt.hu/menekueltuegy.html>

¹⁷ <http://www.ittvagyunk.eu/htmls/cikkek.html?articleID=32>

¹⁸ <http://www.voroskereszt.hu/menekueltuegy.html>

¹⁹ http://helsinki.hu/wp-content/uploads/Infleaflet_magyar.pdf

2.7. Befogadott

Befogadottnak tekintjük azt, aki hazájába - hontalan esetén a szokásos tartózkodási helye szerinti országba - átmenetileg azért nem küldhető vissza, mert ott halálbüntetésnek, kínzásnak, embertelen vagy megalázó bánásmódnak lenne kitéve, és nincs olyan biztonságos harmadik ország, amely befogadja, de mégsem jogosult sem menekült, sem oltalmazott státuszra vagy hontalankénti elismerésre. Ezek a személyek ideiglenes vagy kiegészítő védelemre szorulnak.²⁰

A befogadott státuszt egy évre adják, ezután hosszabbítható, és magában foglalja a munkavállalás lehetőségét, azonban csak előzetesen megszerzendő munkavállalási engedéllyel. A befogadottak részére a magyar állam nem ad magyar úti okmányt akkor sem, ha semmilyen úti okmánnyal nem rendelkeznek.²¹ Ha Magyarországra szeretné hozni a családját, bizonyítania kell, hogy el tudja őket tartani, és hogy egészségbiztosítással rendelkeznek majd Magyarországon. 3 év után kérhet tartózkodási engedélyt.²²

2.8. Menedékes

Az a külföldi, aki olyan területről érkezett, ahonnan a tömegesen menekülők csoportjának tagjait a hazájukban dúló külföldi megszállás, háború, polgárháború vagy etnikai összecsapás, illetőleg az emberi jogok tömeges és durva megsértése miatt a Magyar Köztársaság a Kormány döntése alapján ideiglenes védelemben részesítette, és a menekültügyi hatóság menedékesként elismerte. A menedékes tehát nem gazdasági, hanem politikai okból kér letelepedési engedélyt.

2.9. Letelepedett

Az, aki a 2001. évi XXXIX. törvényben foglaltak szerint megkapja a letelepedési engedélyt.

²⁰ <http://www.ittvagynk.eu/htmls/cikkek.html?articleID=32>

²¹ <http://www.voroskereszt.hu/menekultuegy.html>

²² http://helsinki.hu/wp-content/uploads/Infoleaflet_magyar.pdf

2.10. Harmadik ország állampolgára²³

Az, aki nem állampolgára az Európai Gazdasági Térségről szóló egyezményben részes tagállamnak.²⁴ Magyarországra történő beutazását és az országban való tartózkodását a 2007. évi II. törvény szabályozza. Ennek értelmében a harmadik országbeli állampolgár három hónapot meg nem haladó tartózkodás céljából történő beutazásához és tartózkodásához **vízum** szükséges. A vízumkötelesség tehát a főszabály. A törvény megkülönböztet három hónapot meg nem haladó, és három hónapon túli tartózkodásra jogosító vízumot.

2.10.1. Három hónapot meg nem haladó tartózkodásra jogosít:

- a repülőtéri tranzitvízum,
- az átutazóvízum,
- a rövid időtartamú tartózkodásra jogosító vízum, amely egyszeri, kétszeri vagy többszöri beutazásra is jogosít.

Ez a vízumfajta legfeljebb öt évig érvényes. Ilyen vízumot az a személy kaphat, aki megfelel az Európai Közösség (EK) schengeni határellenőrzési kódexében meghatározott feltételeknek. A vízum által biztosított tartózkodás időtartama humanitárius, keresőtevékenységgel összefüggő, személyes vagy elháríthatatlan ok fennállása esetén meghosszabbítható.

2.10.2. Három hónapot meghaladó tartózkodásra jogosító vízumok:

- a tartózkodási engedély átvételére jogosító vízum, amely egyszeri, ennek céljából történő beutazásra és legfeljebb harminc napos tartózkodásra jogosít,
- a szezonális munkavállalási vízum, amely egyszeri vagy többszöri beutazásra és három hónapot meghaladó, de legfeljebb hat hónapos szezonális munkavállalási célú tartózkodásra jogosít,
- nemzeti vízum, amely - nemzetközi szerződés alapján - többszöri beutazásra és három hónapot meghaladó időtartamú tartózkodásra jogosít.

²³ <http://www.ittvagyunk.eu/htmls/cikkek.html?articleID=32>

²⁴ 2001. évi XXXIX. törvény 1. §

Az ilyen típusú vízumok az első két esetben egy, a harmadik esetben öt évig érvényesek.

2.10.2.1. Tartózkodási engedély: Az érvényes tartózkodási vízummal vagy nemzeti vízummal rendelkező harmadik országbeli állampolgár a vízumban foglalt tartózkodási idő lejártát követően Magyarország területén történő tartózkodásra **tartózkodási engedéllyel** jogosult.

A tartózkodási engedély három hónapot meghaladó, de legfeljebb két év határozott időtartamú tartózkodásra jogosít, és legfeljebb két évvel meghosszabbítható. Kiadható:

- családegyesítés biztosítása céljából,
- keresőtevékenység folytatása céljából,
- tanulmányi célból,
- kutatás céljából,
- hivatalos célból (pl. diplomáciai tevékenység, sajtótudósítás),
- gyógykezelési célból,
- látogatás céljából,
- illetve önkéntes tevékenység végzése okán.

A törvény a különböző okokhoz különböző feltételeket, speciális szabályokat rendel.

2.10.2.2. A törvény rendelkezik **az ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolásról** is. Ilyen okmánnyal kell ellátni többek között azt a harmadik országbeli állampolgárt:

- aki tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be és az engedély kiadásáig nemzeti vízumának vagy korábbi tartózkodási engedélyének érvényességi ideje lejárt,
- aki az ország területén ideiglenes letelepedési engedély iránti kérelmet nyújtott be,
- aki azért tartózkodik a jogszerű tartózkodás időtartamát meghaladóan Magyarország területén, mert kiutazását humanitárius, keresőtevékenységével összefüggő, nem önhibájából eredő személyes vagy elháríthatatlan ok fennállása akadályozza,
- aki a Magyar Köztársaság területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár szülő gyermekeként született a Magyar Köztársaság területén és jogszerű magyarországi tartózkodása az e törvényben szabályozott más engedéllyel nem biztosítható,
- aki emberkereskedelem áldozata, az áldozatsegítő hatóság indítványára,
- akivel szemben jogellenes beutazás, illetve tartózkodás miatt idegenrendészeti eljárás van folyamatban,
- aki hontalansága megállapítását kérte az eljárás időtartamára.

2.10.3. Letelepedési engedélyek

Magyarországon **letelepedni** az a harmadik országbeli polgár jogosult, aki ideiglenes, nemzeti vagy EK letelepedési engedéllyel rendelkezik.

2.10.3.1. Ideiglenes letelepedési engedélyt kaphat az a személy, aki a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok jogállásáról szóló 2003/109/EK irányelv alapján kiállított EK tartózkodási engedéllyel rendelkezik, és keresőtevékenység (kivéve szezonális munkavállalás) folytatása céljából; tanulmányok folytatása vagy szakképzés céljából vagy egyéb, igazolt célból kíván Magyarországon tartózkodni.

2.10.3.2. Nemzeti letelepedési engedélyt az a harmadik országbeli állampolgár kaphat, aki tartózkodási engedéllyel vagy ideiglenes letelepedési engedéllyel rendelkezik és

- a kérelem benyújtását közvetlenül megelőzően legalább három éven át jogszerűen és megszakítás nélkül az országban tartózkodott;
- a kérelem benyújtását közvetlenül megelőzően legalább egy éve - a házastárs kivételével - családtagként vagy eltartott felmenőként családi életközösségben él bevándorolt, letelepedett, illetve menekültként elismert harmadik országbeli állampolgárral;
- bevándorolt, letelepedett, illetve menekültként elismert harmadik országbeli állampolgár házastársa, feltéve, hogy a házasságot már a kérelem benyújtását megelőzően legalább két éve megkötötték;
- magyar állampolgár volt, de állampolgársága megszűnt, illetve akinek felmenője magyar állampolgár vagy magyar állampolgár volt.

2.10.3.3. Az EK letelepedési engedély azon harmadik országbeli állampolgárt illeti meg, aki a kérelem benyújtását közvetlenül megelőzően legalább öt éven át jogszerűen és megszakítás nélkül a Magyar Köztársaság területén tartózkodott.

Valamennyi letelepedési engedély iránti kérelmet az illetékes regionális igazgatóság 4 hónapon belül bírál el.²⁵

²⁵http://www.bmbah.hu/reply_list.php?id=2049&PHPSESSID=2739eea144789770ddceedd930bf92dd

3. Európai helyzetkép

Az országok határőrizetének megszüntetése szabad utat nyitott nem csak az állampolgárok, de az illegális bevándorlók és harmadik országok legálisan itt tartózkodó állampolgárai számára is, hogy más országokba távozhassanak.

1985-ben a **Schengeni egyezmény** létrehozásával és az 1995-ös teljes mértékű megvalósulásával az aláíró tagállamok a gazdasági lehetőségeken felül közös problémákkal is találkoztak.

A schengeni megállapodást és a schengeni vívmányokat az 1997-ben aláírt és 1999. május 1-jén hatályba lépett **Amszterdami szerződés** emelte az EU keretébe. A menekültügyet, a bevándorlást, és az illegális migrációval kapcsolatos kérdéseket a korábbi harmadik pillérből az első pillérbe helyezte át, 5 éves átmeneti periódust írt elő, melyben a Bizottság mellett minden tagállam jogosult volt jogalkotás kezdeményezésre.

Az átmeneti periódus leteltével 2004. május 1-jén a **Nizzai Szerződés** a következő változásokat tartalmazta: a tagállamok elveszítették kezdeményezési jogukat, együttdöntési eljárást alkalmaznak, és többségi döntéshozatal jön létre a Tanácsban.

A 2009. december 1-jén hatályba lépett **Lisszaboni szerződés** megszüntette a pillér rendszert, kibővítette a Parlament és a Bíróság jogkörét, illetve az együttdöntési eljárást tette a rendes döntéshozatali eljárássá. Ezen felül a vízum politikával és az emberkereskedelemmel kapcsolatos kérdéseket is közösségi szintre helyezte.²⁶

Az **Európai Unió bevándorlási politikája** közösségi szabályozás alá tartozik. A mai napig formálódik, a tagállamok csak lassan engedik át a bevándorlással kapcsolatos jogköreiket a közösségnek. Három fő szabályozási területe van: a menekültügy, a bevándorlás és az illegális migrációval kapcsolatos intézkedések.²⁷

²⁶http://hu.wikipedia.org/wiki/Az_Eur%C3%B3pai_Uni%C3%B3_bev%C3%A1ndorl%C3%A1si_politik%C3%A1ja

²⁷ Forrás: Kende, Szűcs, 2009.

3.1. A bevándorlással kapcsolatos intézmények

- Schengeni Információs Rendszer második generációja: SIS II
- Gyorsreagálású Határvédelmi Csapatok (RABIT)
- FRONTEX
- Vízum Információs Rendszer: VIS
- EURODAC rendszer²⁸

- **Európai Migrációs Hálózat (EMH):** Az Európai Unió által támogatott információs hálózat. 2008. május 14-i 2008/381/EK tanácsi határozat hozta létre. A Stockholmi Program számos, a menekültügyi és migrációs politika fejlődését érintő elemet tartalmaz a tagállamok közötti hatékonyabb információcsere érdekében. Célja, hogy naprakész, objektív, megbízható és összehasonlítható információkat nyújtson, kielégítse a hatóságok és az intézmények ilyen információk iránti igényét. Emellett a nyilvánosság számára is tájékoztatást nyújt e területekre vonatkozóan. Évente készít szakpolitikai jelentést, a migrációra és a nemzetközi védelemre vonatkozó közösségi statisztikai jelentést, valamint migrációs és menekültügyi kérdésekre vonatkozó tanulmányokat, amelyek a politika-meghatározás elősegítéséhez szükségesek. 2009 óta hozzájárul az Európai Bizottság bevándorlásról és menekültügyről szóló jelentéséhez, illetve munkája során rendszeresen közreműködik a migrációs és menekültügyi politika bizonyos vonatkozásairól (mint pl. munkaerő-kereslet, illegális migráció, családegyesítés, nemzetközi hallgatók) folytatott EU-s vitákban.²⁹

3.2. Pénzügyi alapok

A hágai program (2004. november 4.)³⁰ után pénzügyi alapokat hoztak létre a közös bevándorlás politika egyes területeinek finanszírozására.³¹

- Külső Határok Alap

²⁸http://hu.wikipedia.org/wiki/Az_Eur%C3%B3pai_Uni%C3%B3_be%C3%A1ndorl%C3%A1si_politik%C3%A1ja

²⁹http://hu.wikipedia.org/wiki/Eur%C3%B3pai_Migr%C3%A1ci%C3%B3s_H%C3%A1l%C3%B3zat

³⁰ <http://www.bruxinfo.hu/cikk/20041104-a-hagai-program-fobb-reszei-hatter.html>

³¹http://hu.wikipedia.org/wiki/Az_Eur%C3%B3pai_Uni%C3%B3_be%C3%A1ndorl%C3%A1si_politik%C3%A1ja

- **Európai Menekültügyi Alap (EMA):** 2010-ben hozták létre. A szolidaritást kívánja ösztönözni azáltal, hogy támogatja a tagállamok menekültek megsegítését célzó nemzeti szintű erőfeszítéseit a következő területeken: menekültek, otthonukat elhagyni kényszerült emberek, kiegészítő védelemben részesülők befogadása, tisztességes és jól működő menekültügyi eljárások alkalmazása, a nemzetközi védelemre szoruló emberek jogainak védelme és egy hatékony menekültügyi rendszer működtetése érdekében. A 2008 és 2013 közötti időszakra meghatározott EMA 628 millió euróból gazdálkodott.

Az EMA pénzügyi forrásait Dánia kivételével minden EU-tagállam igénybe veheti, kb. 10% pedig több országot érintő, közösségi programokra van fenntartva.

A kedvezményezett országok önállóan dolgozzák ki többéves tervüket a források felhasználására. A források az oktatás, képzés és kutatás területén tevékenykedő kormányzati és más intézmények számára különíthetők el.³²

- Integrációs Alap

- Visszatérési Alap³³

3.3. A külföldiek migrációs stratégiái

A bevándorlók esetében a mikrovilág szerepe különösen nagy. A család nem csak a szokásos értelemben vett háttérrel és biztonságot szolgáltatja, de a házastárs és a rokonság nagyban segítheti a migráns csoportokba vagy a többségi társadalomba való beilleszkedést. A beilleszkedés szempontjából kulcsfontosságú a magyar nyelv legalább részleges ismerete, és fontos szerepe lehet a vallási közösségeknek is, amelyek mint kulturális közvetítők enyhíthetik az anómiás állapotot.

Egy bevándorló, amikor megérkezik egy idegen országba, tudatosan vagy sodródva többféle stratégia közül választhat.³⁴

3.3.1. Elkövethet mindent annak érdekében, hogy átvegye az ország szokásait, megtanulja a nyelvét, állampolgárságot szerezzen és véglegesen letelepedjék. Folyamatosan és állandóan alkalmazkodva mérlegel számos tényezőt, melyek között szerepel a lehetséges jövedelem és

³²<http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/altalanos/partnerek/az-europai-unio/europai-menekultalap.html>

³³http://hu.wikipedia.org/wiki/Az_Eur%C3%B3pai_Uni%C3%B3_be%C3%A1ndorl%C3%A1si_politik%C3%A1ja

³⁴ <http://www.mtaki.hu/data/files/1134.pdf>

mobilitás, a legális tartózkodáshoz való jog, az életminőség és a társadalmi ranglétrán felfelé való elmozdulás esélyével kecsegtető iskoláztatáshoz való hozzáférés a gyermekeik számára.

A bevándorló már hosszabb ideje élhet például **Magyarországon**. Ha újra döntenie kellene, ismét ezt az országot választaná célországnak, legalább közepes szinten tud magyarul, nem érez társadalmi távolságot a befogadó társadalom tagjaival szemben. Ennek megfelelően a kapcsolati hálójában relatíve sok magyar található, nem kizárt, hogy magyar házastársat választ magának. Bízik a magyar intézményekben, gyermekeit magyar tannyelvű iskolába járattja, anyagi szempontból a migrációját sikeresnek tekinti, és ennek megfelelően sokkal elégedettebb az életével, mint a más stratégiát választó migránsok. Úgy véli, hogy a bevándorlóknak kedvező a helyzete itt, szeretne magyar állampolgárságot szerezni. Ebben a csoportban a legnagyobb az ingatlantulajdonosok száma, ami ugyancsak a végleges letelepedés szándékát jelzi.

3.3.2. Lehetőségek híján vagy belső meggyőződésből azt az utat is választhatja, hogy saját etnikumánál keres menedéket, és a migráns társak segítségével keres munkát. Jobbára csak az anyanyelvét használja, nem barátkozik magyarokkal, azaz a befogadó társadalom tagjaitól szegregált módon él. Nem vesztette el érdeklődését a kibocsátó ország ügyei iránt, ma is erősen kötődik az anyaországhoz, az itt élő diaszpóra tagjaiban jobban bízik, mint a magyarokban, alig tud magyarul, és ennek megfelelően jobbára csak honfitársaikkal barátkozik. Migrációja lefelé mobilitást eredményezett, gyökértelennek érzi magát az új hazában, sokkal jobban bízik az anyaországbeli intézményekben, mint a magyarországiakban, és kulturálisan is a szülőföldjéhez kötődik, tartja a szokásokat, ünnepeket. Úgy gondolja, hogy Magyarországon rendkívül nehéz sors vár a bevándorlókra, és legszívesebben soha sem hagyta volna el a szülőhazáját.

3.3.3. Létezik egy harmadik migráns karrier is, amit a szakirodalom transznacionális migrációnak nevez. Ebben az esetben a migráns a fizikai helyváltoztatással egy olyan globális rendszer részévé válik, amelyet gazdasági, pénzügyi, személyes kapcsolatokon szerveződő szálak tartanak össze. Ebben a rendszerben az anyagi gyarapodás, a jobb életminőség elérése, vagy a vállalkozás sikere jelenti a főcélt, és a célország annak függvényében változik, hogy éppen hol kínálóznak a legjobb lehetőségek. A migráns kognitív eszközkészlete (mindennapi interakciós normák, nyelv, ismeretek, öltözködés stb.) egy széles palettán mozog és a lokalitástól függően rugalmasan igazodik a lokális elvárásokhoz.

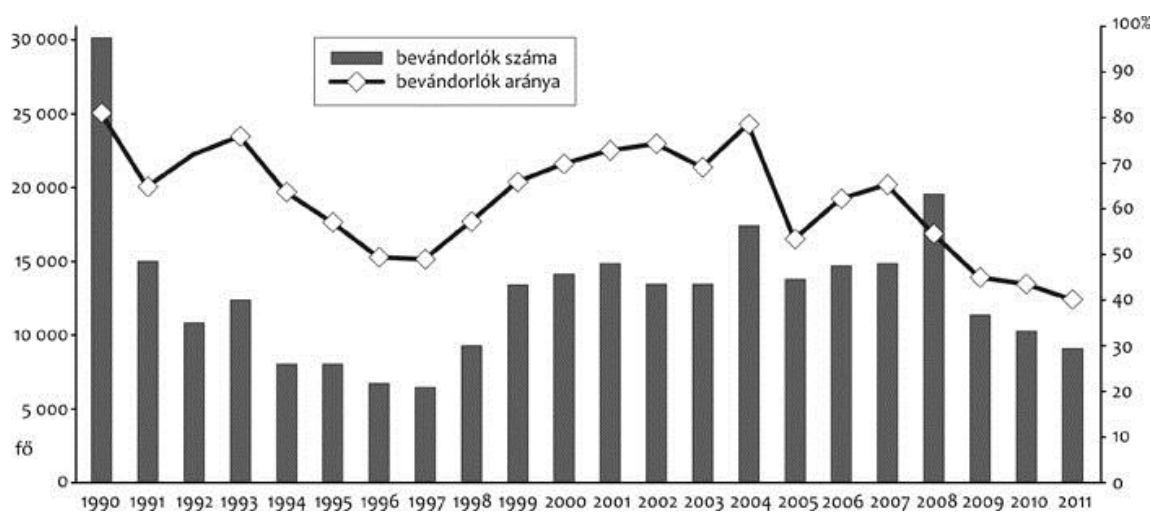
Az ilyen stratégiát követő bevándorlók szülőhazájukat gazdasági okokból hagyták el, ha újra dönthetnének, újra a migráns sorsot választanák, de semmiképpen nem óhajtanak magyar állampolgárokká válni, hiszen gondolkodás nélkül tovább állnának, ha egy másik ország jobb

lehetőséget kínálna. Nem beszélnek és nem is akarnak megtanulni magyarul, és a gyerekeiket főképp nemzetközi iskolákba járatják. A kapcsolati hálójuk rendkívül gazdag, sok-sok baráttal rendelkeznek, de sem a magyarok sem a többi migráns csoport iránt nem éreznek különösebb bizalmat, igaz nem is ellenségesek velük szemben. Bár nem mutatnak különösebb érdeklődést az anyaország ügyei iránt, mégis rendkívül intenzív kapcsolat fűzi őket az otthon maradottakhoz. Ezek a kapcsolatok az „üzlet” bonyolítását segítik elő. A migrációjuk sikeres, hiszen magasabb életszínvonalat értek el Magyarországon, mint otthon, de amikor az életszínvonalukat megítélik, elsősorban az európai emberekhez viszonyítják a saját helyzetüket. Nagyfokú bizalommal fordulnak az Európai Unió intézmények felé, és szívesen költöznének akár távoli országokba is, de a szülőhazájukba nem vágnak vissza.³⁵

³⁵ <http://www.mtaki.hu/data/files/1134.pdf> 36- 37. p

4. Magyarországi helyzetkép

A bevándorlás fontos kérdése, hogy állampolgári státust kívánnak-e nyerni a jövőben a letelepedni szándékozók. Általában a befogadó országok a „nemzetállami és állampolgári érdekek védelme” jegyében nem könnyen teszik lehetővé a gyors státusszerzést. Egy bevándorló nagyon eltérő célokat követhet. Lehet az az állampolgárság és a teljes jogegyenlőségű státus gyors elérése. Egy másik beilleszkedési mód a kettős állampolgárság. Elképzelhető, hogy az állampolgárság kérdését nyitva hagyja és átmeneti, de legális megoldásokban gondolkodik. További sajátos dilemmákat vethet fel a családtagok jogi-adminisztratív státusa, különös tekintettel a gyerekek generációira.³⁶

2. ábra
A szomszédos országokból Magyarországra érkező bevándorlók száma és az összes bevándorlón belüli aránya 1990–2011³⁷

Eleinte a környező országokból főleg a magyar ajkúak célpontja lett hazánk a 90-es évek elején.³⁸ A 2. ábrán megfigyelhető, hogy a szomszédos országokból érkezők nagy aránya 2007 óta csökkenő tendenciát mutat, de számuk még így is 2011-ben tízezres nagyságú.

A vendégmunkások munkavállalását sokban segítette a személyes kapcsolatok egyre erősödő hálójá. Itt említeném meg a 90-es évekre jellemző képet, mely szerint reggelente a Moszkva téren (mai nevén: Széll Kálmán tér) gyülekeztek az emberek, és a munkaerőt kereső vállalkozói szféra- jobbára építőiparból- idejött, ha olyan munkásra volt igénye, akit nem szeretett volna hivatalosan foglalkoztatni, bejelenteni. Még ma is vannak ehhez hasonló

³⁶ <http://www.matud.iif.hu/2013/03/04.htm>

³⁷ Forrás: KSH, 2013

³⁸ Gödri, 2010/2, 20. p

helyek, de az állam sokkal összetettebb és strukturáltabb lehetőségeket hozott létre. Azoknak, akik a „fehér” gazdaság szereplői kívánnak lenni, ugyanolyan jogokat ad, mint az állampolgároknak.

2009. január 1-jén lépett hatályba a 355/2007. (XII. 23.) Korm. Rendelet módosítása, mely újra szabályozza a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező külföldiek magyarországi foglalkoztatásának rendjét.³⁹ Amennyiben a foglalkoztató menedékesként, oltalmazottként, bevándoroltként, letelepedettként nyilvántartott munkavállalót kíván foglalkoztatni, illetve, ha a munkavállaló – a magyarországi munkavégzéshez - rendelkezik a szabad mozgás és tartózkodás jogával, akkor csak bejelentési kötelezettsége van, ha a migráns az EU országból jött.

4.1. Jogszabályi háttér

A hazai törvények tekintetében a következő jogszabályok a mérvadóak a téma tekintetében:

- 1997. évi CXXXIX. tv a menedékjogról.
- 2001. évi XXXIX. tv a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról.
- 8/1999 SzCsM rendelet a külföldiek magyarországi foglalkoztatásának engedélyezéséről.
- 16/2010. (V. 13.) SZMM rendelet a munkaügyi központok a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásához kapcsolódóan a foglalkoztató által benyújtott munkaerőigény és engedély iránti kérelem alapján.
- 355/2007. (XII. 23.) kormányrendelet a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező, foglalkoztatásra kerülő, bejelentett – de engedélyezésre nem kötelezett – külföldi munkavállalókról nyilvántartás vezetése.⁴⁰
- 168/2011. (VIII. 24.) Korm. Rendelet az EU Kék Kártya engedélyezési eljárásáról.
- 2010. évi LXXV. törvény az egyszerűsített foglalkoztatásról.
- 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról.

³⁹ Jósmai, 2009

⁴⁰ Székács, 2012

4.2. Munkavállalási engedély típusai

Az engedély kiadása előtti főszabály szerint szükséges az adott időszak munkaerő- piaci helyzetének vizsgálata. A Magyarországon egyidejűleg engedéllyel foglalkoztatható külföldiek legmagasabb száma nem haladhatja meg a tárgyévet megelőző év egy átlagos hónapjában bejelentett munkaerőigények számát. Bejelentési kötelezettség alá tartozik a munkaügyi központokon bejelentett külföldi állampolgárok munkavállalásának nyilvántartása.

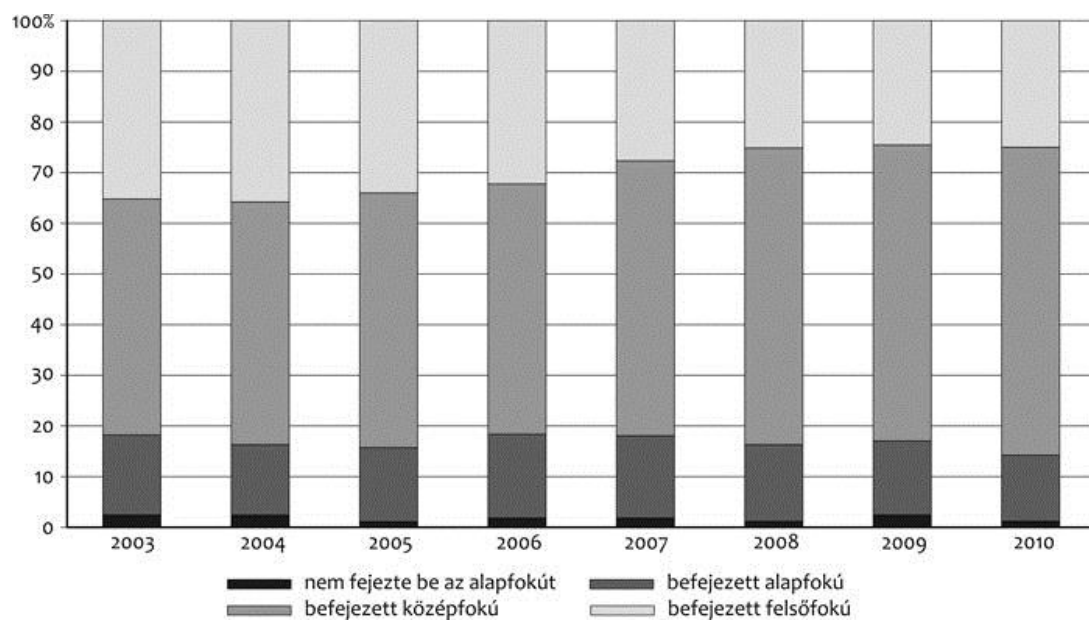
- egyéni engedély
- csoportos keretengedély iránti kérelem nyújtható be, ha a foglalkoztató által külföldi vállalkozással kötött magánjogi szerződés teljesítése érdekében több külföldi foglalkoztatása szükséges
- csoportos keretengedélyen alapuló egyéni engedély
- speciális szabályok vonatkoznak a mezőgazdasági szezonális munkavállalásra vonatkozó engedélyre.⁴¹ Ezt a foglalkoztatási formát 12 hónapon belül maximum 150 napra engedélyezik.

Évszázadok óta folyik a munkaerő migráció. A képzett és képzetlen munkaerő fogadását már szinte minden ország külön kezeli. Képzetlen munkaerőből túlkínálat van, míg a kvalifikáltak válogathatnak, hová menjenek. A vándorlás célja azonban aszerint változhat, hol mennyit ér a munka vagy a tudás, hiszen a munkavállaló oda megy, ahol jobb feltételeket ajánlanak neki.

A 3. ábrán a magyar állampolgárságot kapott 25 éves és idősebb népesség körében az iskolai végzettség szerinti megoszlásokat láthatjuk. A felsőfokú végzettségűek meglehetősen magas aránya az utóbbi években mérséklődött (35%-ról 25%-ra). Megnőtt a befejezett középfokú végzettséggel rendelkezők aránya (50% alatti értékről megközelítve a 60%-ot). Az alacsony végzettségűek és a végzettség nélküliek arányában enyhe ingadozás mellett lényeges változás nem mutatkozik.⁴²

⁴¹ Forrás: Jósmai, 2012, 3. p.

⁴² <http://www.matud.iif.hu/2013/03/04.htm>

3. ábra

Magyar állampolgárságot kapott 25 éves és idősebb személyek iskolai végzettség szerinti megoszlása 2003–2010 ⁴³

⁴³ Forrás: Magyar állampolgárság megszerzése c. kérdőíves vizsgálat

5. Befogadó országok reakciói Magyarország tükrében

A menekültek helyzetével foglalkozó Genfi Egyezmény már 1951-ben megszületett, Magyarország viszont csak a rendszerváltás után írta alá.⁴⁴

A rendszerváltás utáni első nagy menekülthullám Erdélyből érkezett (lásd 2. ábra). Ez nem tekinthető klasszikus értelemben migrációnak, mert az erdélyi magyarok nyelvükben, kultúrájukban nem különböznek tőlünk. Ismerték és beszélték a magyar nyelvet, sokkal könnyebben tudtak érvényesülni és beilleszkedni. Valamennyivel több értékkel tudtak nekikezdeni az itteni életnek, és a foglalkoztatásukat elősegítő okmányaik is rendre megkerültek, vagy megküldették és a munkába állásuk könnyebb volt. Ők is úgy érezték és gondolták, hogy visszatértek az anyaországba.

A következő hullám a jugoszláviai háború miatt érintette Magyarországot. Bizonyos értelemben ez sem tekinthető klasszikus migrációnak, elsősorban azért, mert a bevándorlók jelentős része nem végleges letelepedési szándékkal érkezett, hanem a háború és a katonai szolgálat elől menekült. Többségük nem adta fel a visszatérés szándékát, ami a háború befejeztével aztán valóra is vált. Eközben folyamatosan érkeztek Magyarországra „igazi migránsok” is. Ők a világ legkülönbözőbb helyeiről jöttek legfőképpen azért, hogy jobb életkörülményeket biztosítsanak maguknak és megvalósítsák álmaikat. Európán kívülről legnagyobb számban kínaiak érkeztek a kilencvenes évek elejétől kezdődően. Mára, a tévhitekkel ellentétben összesen kb. 20 ezer kínai él Magyarországon. Kis számban, de több mint ötven egyéb ázsiai és afrikai országból is érkeznek bevándorlók, legnagyobb számban Afganisztánból, Irakból, Iránból, Grúziából, Örményországból, Törökországból és Nigériából.⁴⁵

Napjainkra Budapest egyre inkább hasonlít Európa más nagyvárosaihoz: kínai boltok, arab éttermek, török üzletek váltogatják egymást. Magyarországon eddig alig ismert imaházak nyíltak. Az idegen kultúrák zenéje, szokásai és hagyományai beszivárognak a magyar kultúrába és az sem szokatlan többé, ha a kedvenc focicsapatunkban színes bőrű játékosok szerepelnek. Multikulturális közeg lett a magyar társadalom is.

Fontos kérdés a bevándorlók társadalmi integrációja, mert nem mindegy, hogy egy szűk vagy üres kapcsolatrendszerben élő bevándorló talál-e munkát, szerez-e lakást, biztosítja-e maga és családja számára a megélhetést, azaz otthonra talál-e Magyarországon, vagy éppen

⁴⁴ <http://jovokerek.hu/idegenek/bev%C3%A1ndorl%C3%B3k-magyarorsz%C3%A1gon>

⁴⁵ <http://jovokerek.hu/idegenek/bev%C3%A1ndorl%C3%B3k-magyarorsz%C3%A1gon>

ellenkezőleg a társadalom perifériájára szorulva a szürke- vagy feketegazdaságban éli az életét.

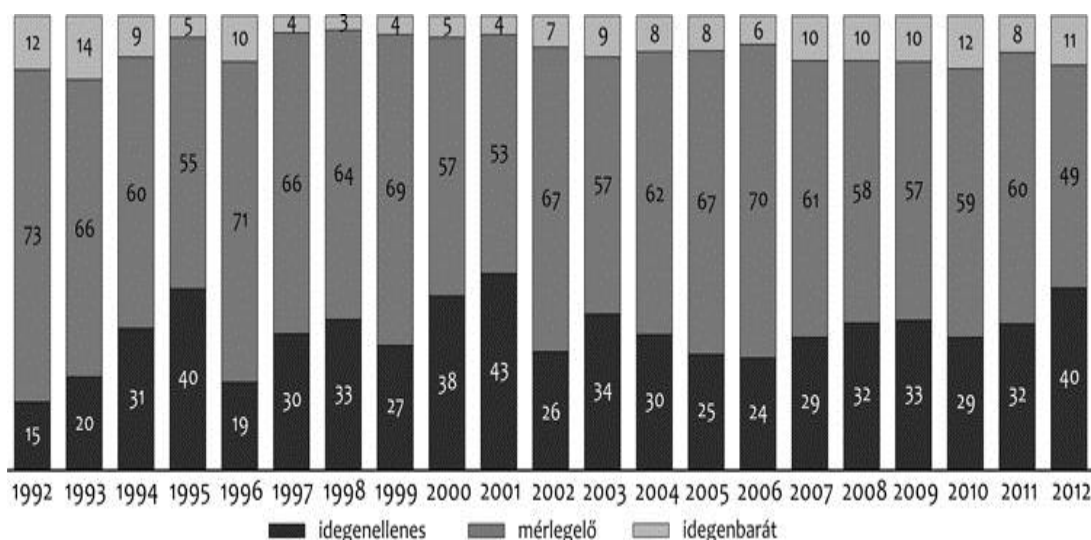
Ahhoz, hogy a bevándorolóknak sikeres legyen az integrációs folyamata, nem csak a bevándorlók „igyekezetén” múlik, hanem szükség van a befogadó ország lakosainak nyitottságára is.

Az általános nézet szerint a „vendégmunkás” vagy egyszerűen csak külföldi, elveszi a belfölditől a munkahelyet. Ha már elvette, mindjárt le is nyomja a bérszínvonalat, komoly károkat okozva ezzel az adott ország munkavállalóinak. Ebből adódóan az „olcsón végzett munka milyen is lehet” alapon, eleve predesztinálva van a migráns munkavállaló, hogy amit csinál, az csak alacsonyabb színvonalú lehet, legyen az kőműves vagy orvos. Sajnos pozitív véleményekre nehezebb példát találni, persze ilyen is létezik.

Az adott ország területén eredetinek számító és a betelepedett kultúra közötti különbségek könnyen okozhatnak társadalmi konfliktusokat, ami általában kényelmetlen helyzetet teremt az „idegen” számára, akinek meg kell tanulnia a teljesen új törvényi és szociális rendszert, a ki nem mondott szokásokat. Gyakran jönnek létre emigránsok által alkotott csoportok a célterületen, melyek összegyűjtik az egy helyről származókat, így segítve a könnyebb és gyorsabb beilleszkedést.

A 4. ábrán az idegenellenesség alakulását láthatjuk a rendszerváltás óta. A legutóbbi adatfelvétel 2012 márciusában zajlott, mely szerint a felnőtt lakosság 40%-a tekinthető nyíltan idegenellenesnek – azaz értett egyet azzal, hogy „az országba menedékkérő be ne tehesse a lábát” – szemben az elmúlt öt évben tapasztalt 29–32% között mozgó aránnyal. A megkérdezettek 11%-a tekinthető idegenbarátnak: ők azok, akik szerint minden menedékkérőt be kell fogadni. Minden második válaszoló mérlegelné a menedék nyújtásának, illetve megtagadásának kérdését; e csoport aránya az utóbbi öt évben 60% körül mozgott.⁴⁶

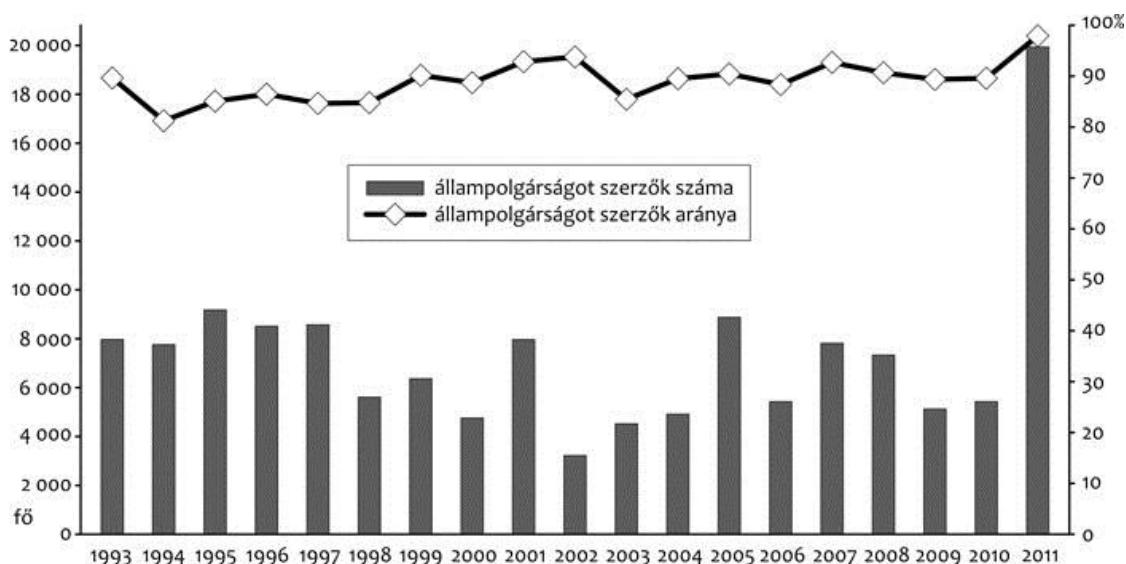
⁴⁶ Forrás: TÁRKI Háztartási Panel, Háztartás Monitor és Omnibusz kutatások, 1992–2012

4. ábra

A nyílt idegenellenesek, idegenbarátok és mérlegelők arányának alakulása Magyarországon a rendszerváltás óta (1992–2012, %)

A bevándorlók beilleszkedési folyamatában az állampolgárság megszerzése fontos lépcsőfok, amelynek egyfelől feltétele egy bizonyos fokú társadalmi, gazdasági integráció, másfelől ez utóbbi elősegítéséhez gyakran éppen a honosítás járul hozzá. Magyarországon 1993 és 2010 között 135 212 fő szerzett magyar állampolgárságot, átlagosan mintegy évi 7500 fő (lásd 5. ábra).⁴⁷

5. ábra

Szomszédos országokból származó magyar állampolgárságot kapott személyek száma és az összes új állampolgáron belüli aránya 1993–2011⁴⁸

⁴⁷ <http://www.matud.iif.hu/2013/03/04.htm>

⁴⁸ Forrás: KSH, 2013.

Hazánkba évente átlagosan 3500-4000 menedékkérő érkezik, legtöbbjük a volt Jugoszlávia, Afrika és a Közel-Kelet országaiból.⁴⁹ A befogadó állomás mostani lakói többnyire szomáliai, és más arab országok polgárai. Az EU által hazánkra gyakorolt nyomása, valamint a 2010. évi kormányváltás következtében Magyarország egyre szigorúbb menekültügyi politikát folytat. Földrajzi elhelyezkedéséből adódóan hazánk a Schengeni övezet külső határa, ebből kifolyólag a környező országok, amelyek igyekeznek minden eszközzel megvédeni szuverenitásukat és távol tartani a nemkívánatos menedékkérőket amennyire csak lehet, egyre nagyobb nyomást gyakorolnak Magyarországra.

A korábbi gyakorlattal ellentétben, amikor az újonnan érkező menedékkérőket nagyrészt a békéscsabai befogadó állomáson helyezték el, a jelenlegi jogszabályok értelmében minden illegálisan, dokumentumok nélkül Magyarországra érkező automatikusan idegenrendészeti fogdába kerül, ahol akár egy évet is eltölthet, mielőtt kérelmének az elbírálása folyik.⁵⁰

5.1. Idegenrendészeti őrzött szállások

- Repülőtér, Repülőtéri Rendőr Igazgatóság

- Békéscsaba

- **Győr:** Az önkormányzat és a helyiek heteken keresztül tiltakoztak a szálló létesítése ellen. A tervezett befogadó állomás a lakosság szerint „fokozott kockázatot jelentene a családok biztonságérzetére”. Aránytalanul nagy érdeksérelem lenne, hogy a tábor ide helyezésével „veszíthetnek értékükből a faluban lévő ingatlanok”. A szomszédos települések sem akarnak menekülteket látni a közelben, a környék ezer lakója pedig aláírásával tiltakozott a menekülttábor terve ellen. Később megállapodtak abban, hogy a szálló ideiglenesen fog Vámosszabadi mellett működni, és elsősorban családok fognak lakni benne. Kovács Gyula, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal megyei vezetője bejelentette, hogy hamarosan (2013. nyarán) 216 illegális bevándorló elhelyezésére alkalmas nyílt befogadó állomás kezd meg működését a magyar-szlovák határnál fekvő Vámosszabadiban. Olyan embereket helyeznek el a falutól és a kisalföldi megyeszékhelytől is több kilométerre fekvő objektumban, akik nem jelentenek különösebb kockázati tényezőt, így nem kell őket

⁴⁹ <http://www.voroskereszt.hu/menekultuegy.html>

⁵⁰ http://helsinki.hu/wp-content/uploads/Infleaflet_magyar.pdf

menekültügyi őrizetbe venni.⁵¹ 2014. márciusában újra áttekintik a migrációs helyzetet, és ennek függvényében döntenek a létesítmény esetleges bezárásáról. A tárcsa a befogadó állomás működése kapcsán minden segítséget megad a helyiek biztonságérzetének megőrzéséhez, beleértve a települési térfigyelő kamerarendszer kiépítését és megfelelő rendőri jelenlétet.⁵²

- **Kiskunhalas**

- **Nyírbátor**

5.2. Menekülttáborok

- **Debreceni** menekülttábor: nyitott menekülttábor, ahol a menekültügyi eljárás ideje alatt tartózkodhatnak a menedékkérők. Magyarország legnagyobb befogadó állomása a menekültügyi eljárás idejére biztosít szállást és ellátást a megfelelő okmányokkal érkező menedékkérőknek. Azok, akik végül megkapják a menekült státuszt vagy kiegészítő védelemben részesülnek, Bicskére kerülnek, ahol felkészítést kapnak a magyarországi beilleszkedéshez.⁵³

- **Bicskei** menekülttábor: elismert menekültek részére fenntartott integrációs központ, ahol a menekültek felkészítést kapnak a magyarországi integrációjukhoz.

- **Károlyi István Gyermekközpont Fót**

5.3. Közösségi szállás

- **Balassagyarmati** közösségi szállás: 1998 óta működik, 2002-ig zárt szálló volt, aztán nyitottá alakították. Akkor még csak ötven fős volt a kapacitása, jelenleg százan élnek a 111 fős épületben. 2004-től a migránsok csökkenő száma miatt szüneteltették a működését, de 2011-ben ismét megnyitották. A többi magyarországi szállóval ellentétben ezt a külföldiek

⁵¹<http://cimkezes.origo.hu/cimkek/bevandozlas/index.html?tag=bev%E1ndorl%E1s> A vámoszabadiak nagyon félnek a menekültektől

⁵²<http://cimkezes.origo.hu/cimkek/bevandozlas/index.html?tag=bev%E1ndorl%E1s>

Mehetnek a menekültek Vámoszabadiba

⁵³ <http://www.voroskereszt.hu/menekueltegy.html>

nap közben szabadon elhagyhatják. Itt a menedékkérők a kitoloncolásukra várnak. Olyan külföldiekről van szó, akik idegenrendészeti eljárás alatt állnak, kitöltötték az őrizeti idejüket, de nem tudják elküldeni őket az országból. Menedékkérők szintén élnek a szállón, de csak elenyésző számban. A különbség a két külföldi beutazó között az, hogy az idegenrendészeti eljárás alatt állók illegálisan tartózkodnak Magyarországon, általában a zöldhatáron szöktek be az országba, és nem kapták meg a menedékjogot, vagy nem is kérték. A lakók általában az őrzött szállókról kerülnek át Balassagyarmatra, a törvény szerint ugyanis maximum 12 hónapig lehetnek bezárva. - mondta Lipusz Brigitta, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH) Észak-magyarországi Regionális Igazgatóságának vezetője. A lakók nappal ki-be járhatnak a szállóba, és ha előre bejelentik, akkor akár öt napon keresztül is távol lehetnek, például elutazhatnak Budapestre. Részt vehetnek a szálló által szervezett alkalmi szakkörökön, például tanulhatnak nyelvet, vagy festhetnek, de a napi háromszori étkezésen kívül csak egy tisztasági csomagot kapnak. Nincs pénzbeli juttatás, és nem is dolgozhatnak. A BÁH feladata, hogy ezeket az embereket kiutazzassák az országból. "Ehhez meg kell állapítani a személyazonosságukat, és úti okmányt kell szerezni nekik" - mondta. Az okmányok beszerzése viszont problémás, mert a legtöbbjük olyan országból származik, ahol nincs megfelelően kiépített nyilvántartási rendszer, vagy ha van is, nem szerepelnek benne. Ilyen például Afganisztán, ahonnan a legtöbb szálláslakó származik. Maximum 18 hónapot tölthetnek a szállón. Ha 18 hónapon keresztül nem tudják kitoloncolni őket az országból, akkor kijelölnek számukra egy szállón kívüli tartózkodási helyet, jellemzően ismerősöknél. Onnantól kezdve maguknak kell gondoskodniuk az ellátásukról, dolgozni azonban akkor sem dolgozhatnak. Az önkormányzat tavaly nyáron a szálló rendjének szigorítását kérte a belügyminisztertől, mert az ott lakóknak pénzük nincs, munkát nem vállalhatnak, ezért vagy vécépapírból tekernek cigarettát, vagy lopnak.

Néhány szállólakó véleménye: "A legnagyobb baj, hogy az emberek nem juthatnak pénzhez." - mondta a szálló egyik lakója, egy afgán férfi. Akinek ugyanis a családja nem küld pénzt, az legálisan sehonnan sem tud szerezni, pedig többen szívesen dolgoznának. Kávét és cigarettát azonban mindenki szeretne - mondta, ezek azonban nem részei a szálló szolgáltatásainak. Egyesek úgy próbálják pótolni a hiányosságokat, hogy az utcán felszedett filterekből, vécépapírból és olcsó dohányból tekernek cigarettát, mások pedig "kényszerből lopnak".

"Nem lehet dolgozni, ezért az ittenieknek rengeteg szabadidejük van, unatkoznak, nem tudnak mit kezdeni magukkal."

Egy magyar hajléktalan véleménye: „Hajléktalan vagyok, napi egy tányér ételt kapok, ők háromszor esznek.”

A tavalyi demonstráció után szigorítottak a szálló házirendjén, januártól az ott lakók csak reggel 6-tól este 10-ig hagyhatják el az épületet. "Ha nem jönnek vissza éjszakára, akkor szabálysértési feljelentést teszünk ellenük" - mondta Lipusz. Ha pedig többször is elmaradnak, akkor visszakerülhetnek az őrzött szállóra.

Csach Gábor alpolgármester szerint a szálló házirendjének szigorítása nem tartós megoldás, és azt kellene elérni, hogy azok a személyek, akik problémások, ne kerüljenek ki 12 hónap után az őrzött szállókról, vagy legyen lehetőség visszahelyezni őket oda.⁵⁴

5.4. Lehetőségek az állam, és a migráns tekintetében

Az ügyintézők közül az első az állampolgári kérelmekhez kapcsolódó ügyintézés, ami 2012-ben azt jelentette, hogy 300 ezer kérelmet fogadtak be egy év alatt. Ennek egyik oka, hogy a harmadik világban vallási és etnikai konfliktusok indítottak be menekülthullámot, amire korábban nem volt példa. Felkai László közigazgatási államtitkár szerint a bevándorlókkal kapcsolatban most két alapvető hozzáállás tapasztalható Európában. Az ortodox nézet hívei szerint mindenki jogosan tekinthető menekültnek, akinek az életét veszély fenyegeti hazájában. E szerint a megközelítés szerint viszont több száz millióan számíthatnának menekültnek a világ minden tájáról.

A másik nézet képviselői szerint csak az minősül menekültnek, aki konkrétan bizonyítani tudja, hogy őt súlyos sérelem érte hazájában.

Az államtitkár végül nem tett igazságot a két nézet között, mert mint mondta, ez sem közigazgatási kérdés. "Európának pedig még nincs meg a morálisan egységes hozzáállása ebben a kérdésben”.

A harmadik feladat az illegális bevándorlás visszaszorítása. Az államtitkár szerint minden uniós tagállam küzd ezzel a problémával. Magyarországnak pedig különösen nagy feladat jut, hiszen a szerb és az ukrán határon keresztül elsősorban afgán, algériai és koszovói polgárok

⁵⁴<http://cimkezes.origo.hu/cimkek/bevandorlas/index.html?tag=bev%E1ndorl%E1s>

Afgán szívtiprók miatt bolydult fel Balassagyarmat

próbálnak illegálisan belépni az unió területére. A bevándorlók többségének nem Magyarország a célja, legtöbben a nagyobb, befogadó bevándorló politikát képviselő országok valamelyikébe tartanának.⁵⁵

5.5. Egyre több a menekült

Az unióban 2012-ben hét százalékkal nőtt a menekült státuszt kérők száma; több mint 320 ezren adtak be kérelmet. Ezeknek a kérelmeknek kétharmada először igényelte ezt Magyarországon. 23 százalékkal nőtt a kérelmezők száma, közülük csak 15 százaléknian voltak azok, akik nem először próbálkoztak. A kérelmeknek csupán 4 százaléka érkezett az országba legálisan, valamilyen jogi lehetőséget kihasználva érkező bevándorlóktól. Végh beszámolt arról, hogy a befogadott kérelmek száma is növekedett 2012-ben, a bevándorlók 35 százaléka kapott valamilyen fajta védelmet Magyarországon.

Ugyanakkor az illegális bevándorlók számának növekedése miatt megnőtt az intézkedések száma is. 2012-ben 1231 embert toloncoltak ki Magyarországról, 2011-ben ez a szám 738 volt.

Magyarország éves szinten 1,1 milliárd forintot fordít a menekültek ellátására, ebből 250 millió forintot konkrét anyagi támogatás keretében juttatnak el számukra.

A tavalyi évben a hazai ellátórendszer erősen terhelt volt, átlagosan napi 540 fő élt valamilyik menekülteket befogadó táborban. Jelenleg 213 732 külföldi tartózkodik legálisan Magyarországon. Ők azok, akik 90 napnál több időt akarnak itt eltölteni, és erre engedélyt is kaptak. Ez a szám kicsit kevesebb, mint 2011-ben volt, de ennek az is az oka, hogy azóta sokan megkapták a magyar állampolgárságot.

Sokan kérik a letelepedési engedélyt a harmadik világból, ők jellemzően kereső tevékenységet folytatnának Magyarországon. Még mindig sokan érkeznek tanulmányi útra, a harmadik leggyakoribb ok pedig a családegyesítés.⁵⁶

Daragó Réka, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal szóvivője azt mondta, hogy míg 2012-ben összesen 2157 ember kért menekültstátust Magyarországon, addig 2013-ban május végéig közel 7500. Főként koszovói, pakisztáni, afgán, algériai és szír állampolgárok. A szóvivő arról is beszélt, hogy januártól megnőtt azoknak a menedékkérőknek a száma, akik

⁵⁵ <http://index.hu/belfold/2013/02/20/bevandorl/>

⁵⁶ <http://index.hu/belfold/2013/02/20/bevandorl/>

megpróbálnak visszaélni a menekültügyi eljárással. Ők olyan országból származnak, ahol nincsenek olyan súlyos konfliktusok, amelyekre nemzetközi védelmi igényt lehetne alapozni. Ők gazdasági menekültek, akiket nem üldöznak politikai, vallási, etnikai hovatartozásuk miatt, csak kilátástalan az országukban az életük.⁵⁷

⁵⁷<http://cimkezes.origo.hu/cimkek/bevandorlas/index.html?tag=bev%E1ndorl%E1s> Ugrásszerűen megnőtt a magyarországi menekültek száma

6. Civil szervezetek

A bevándorló életkörülményeit a már itt élő azonos vallási vagy nemzetiségi, de nem ritka, hogy magyar csoportok is segítik. Ezzel az a baj, hogy egyik sem rendszeres, és így nem lehet biztos forrásként kezelni. Civil szervezetek nem vesznek részt sem a munkahely, sem a lakáskeresésben. Ez a megbízottakra hárul. Akcióik inkább kampány jellegűek, mint sem állandóak.

A migrációval foglalkozó szociológiai szakirodalom ma már egyértelműen vallja, hogy – leszámítva a valamilyen okból menekülni kényszerülők esetét – a migráció az egyén részéről általában olyan sajátos anyagi és kulturális-lélektani erőforrásokat követel meg, amely egyben sajátos szociodemográfiai profilt is ad a migráns személyeknek és csoportoknak.

E szerint a kalandot, a jobb életkörülményeket, vagy éppen új hazát keresők között több a fiatal, az egyedülálló, az iskolázott, a városban élő és a férfi. Fontos – bár nem kizárólagos – előfeltétel, hogy a migráns lehetőleg rendelkezzen némi anyagi erőforrással, piacképes szakmai tudással és munkatapasztalattal, transzformálható kulturális tőkével, ezen belül is némi idegennyelvtudással és lehetőleg némi baráti-családi kapcsolatrendszerrel a célországban. A migránsokkal foglalkozó szakirodalom ma már evidensnek tekinti, hogy a kapcsolati háló szorosan összekapcsolódik az integráció sikerével.

Ha egy migránsnak sikerül nagy létszámú kapcsolati hálót kiépítenie a befogadó országban, ez nem csak az izoláltság-érzetet csökkenti, hanem segíthet a lakásszerzésben, a munkavállalásban, és a hivatali útvesztőkben való eligazodásban. A kapcsolati háló összetétele azonban szegregációhoz is vezethet, hiszen ha csupa diaszpóra tagból áll, akkor ez elsősorban a megtelepedés első nehézségein és a lelki, érzelmi problémákon segíti át a bevándorlót, de nem viszi közelebb a magyar társadalomba való integrálódáshoz.⁵⁸

6.1. Hogyan segít a Magyar Vöröskereszt (MVK) Menekültszolgálat?

- Rendszeres tábor és idegenrendészeti fogdák látogatása, folyamatos szükségletfelmérés, monitorozás és egészségügyi szükségletek felmérése, asszisztencianyújtás ezekben az intézményekben elhelyezett menekültek számára.

⁵⁸<http://www.voroskereszt.hu/menekultuegy.html>

- Adománygyűjtés és osztás (ruhák, tisztítószer, könyvek, ágynemű, gyógyszerek) a táborokban és az idegenrendészeti fogdáknál egyaránt.
- Idegen nyelvű tolmácsolás.
- Kapcsolattartás a hatóságokkal valamint más hazai partnerszervezetekkel.
- Kapcsolattartás külföldi szervezetekkel, Non- Governmental Organization (NGO)- kal, pályázatok és egyéb bevételi források felkutatása.
- Önkéntesek toborzása, különösen valamilyen szakterületre (jogi, pszicho-szociális tanácsadás) specializálódott jelentkezők köréből.⁵⁹

⁵⁹<http://www.voroskereszt.hu/menekultuegy.html>

7. Empirikus kutatások

A kutatási lehetőségek közül az **interjúztatást** választottuk a téma aktualitása és különböző érzelmekkel tarkított nézetek elkerülése érdekében. A kérdőíves kutatás talán objektívebb, szélesebb spektrumú lett volna, de **a kutatási alanyok alig, vagy egyáltalán nem beszélik a magyar nyelvet**. A bizalom egy más kultúrájú emberrel szemben, aki egy számukra érzékeny témát vet fel,- nem épp kellemes helyzet- nehézségekbe ütközött volna.

Megkérdezettjeink magyar állampolgárok, akik munkájuk során közvetlenül találkoznak a témával, napi kapcsolatban vannak migránsokkal. Ők azok az emberek, akik munkájuk révén tudják a leglényegesebb információkat szolgálni. Félkemény, illetve puha interjúztatáson vettek részt. Kérdéseinkkel akkor és ott találkoztak először. Célunk megláttatni az olvasóval a problémákat, lehetőségeket közvetlenül a szakemberek szemével.

7.1. Bicske

Kutatásunk során sok nehézségbe ütköztünk, mivel akiket megkérdeztünk erre vonatkozóan igen zárkózottan nyilatkoztak. A Bevándorlási és Állampolgári Hivatal is összetett igényt támasztott az állomásra való belépésünkhöz (Ld. 1. számú melléklet). A bicskei Befogadó állomás vezetőjével készített interjú (Ld. 2. számú melléklet) sokat segített a helyzet tisztánlátásához. Az 1989 óta- jelenleg 15 fő személyzettel működő bicskei befogadó állomás azok részére nyújt segítséget, akik mint potenciális munkavállalók jelennek meg a munkaerő piacon. A magyar piaci elvárások megkövetelik a pontosságot időben és a munkafolyamatokban egyaránt. Az állomáson élőknek az erről kialakult munkakultúrájukban eltérések lehetnek.

Meglepetéssel hallgattuk, hogy elsődlegesen nem a nyelvi hiányosságok, hanem a munkahelyek csekély száma a legfőbb probléma az elő integrációs állomás vezetője szerint. Természetesen ez az alacsonyabb intelligenciát megkívánó tevékenységeknél értendő.

A fő szempont ezeknek az embereknek a munka és lakhatási lehetőségben való segítségadás. Erre 6 hónap és indokolt esetben ismét 6 hónap áll rendelkezésre. A munkalehetőségeket, a mindenkori médiában keresik, ahogy a lakhatás alternatíváit is. A foglalkoztatott munkavállalóikat az Európai Menekültügyi Alapból támogatják. Ez a csoport integrációs

tréningekkel is segíti a minél jobb beilleszkedést a hazai társadalomba. Például az élet különböző területein hogyan kell megnyilvánulni, érvényesülni.

Az itt lakók 520 óra ingyenes magyar nyelvi oktatást kapnak. 4 nyelvtanár tudásszintenként különböző módon tanítja őket.

Az állomást az állam finanszírozza a költségvetésből. Amit költségtérítés nélkül kapnak az itt lakó migránsok az a szállás, a meleg víz, a fűtés, a világítás a nap 24 órájában és napi háromszori étkezés. Költőpénzt, étkezési hozzájárulást is kapnak, differenciálva a csecsemős anyukák, és az 1 éves korúnál idősebb gyermeket nevelőkre.

A higiéniai hozzájárulásukat vagy pénzben, vagy termékben vehetik fel. A gyerekesek Megkapják a magyar törvények szerinti családi pótlékot is. Így egy négytagú család napi 4000 forintból étkezhethet, és havonta 160.000 Ft nettó bevételük képződhet, amit kizárólag csak magukra fordíthatnak! Így húzhatunk párhuzamot a között, hogy nem csábító számukra mondjuk a közmunka programban részt venni, nem teszi az állam érdekeltté őket.

Az itt élő gyerekeknek az iskoláztatásban kötelező részt venniük. Annak a szülőnek, aki dolgozik, a gyermeke ellátása nem csak az iskolaidőben biztosított, mert a képzésük a tábor területén folyik. A vezető elmondta, hogy kibővítik ezt a tevékenységet a bölcsődés korú (1-3 éves) gyerekek tekintetében is. Főállású dada fog a kicsikkel foglalkozni, hogy még előnyösebb legyen a szülőknek a fő feladataikra- munka- összpontosítani. „ *Úgy gondolom, hogy a magyar állam minden tőle telhetőt megtesz ezeknek az embereknek a megsegítésére. Vannak, akik élnek ezekkel a lehetőségekkel és vannak, akiknek eszük ágában sincs.*” – idézet az interjú alanytól.

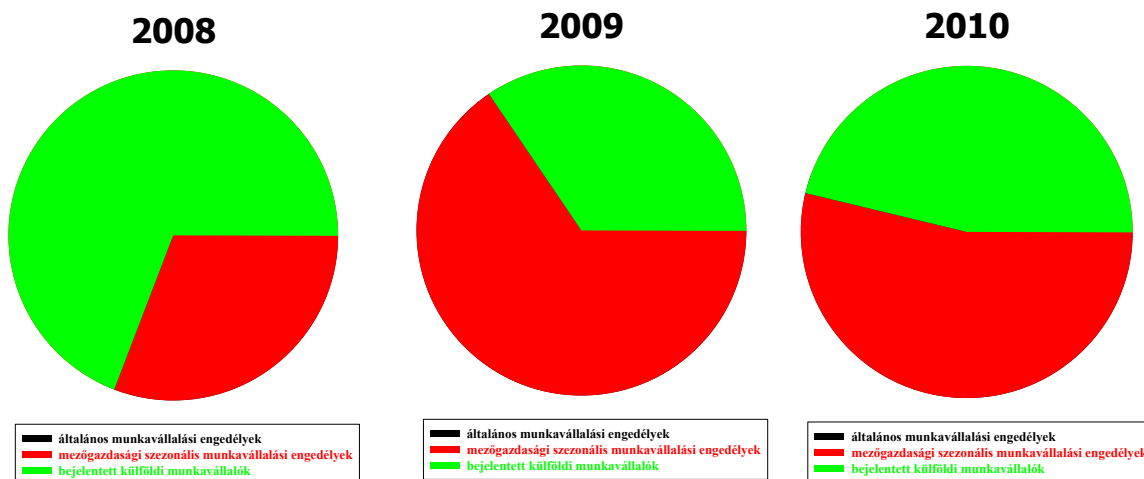
7.2. Interjú a Munkaügyi Központban

Metzger Antal a Fejér megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja Bicskei Kirendeltség vezetőjével (Nagyné Mikulásik Katalin) történt beszélgetése más dolgokat is feltár. (Az interjú alany nem járult hozzá a riport teljes rögzítéséhez) A migránsok teljesen egyenlő jogokat kapnak a munkaerőpiacon a magyar állampolgárokkal. A beregisztráláson túl nem nagyon veszik igénybe a hivatal szolgáltatásait, s sokszor a motivátlanság, a pontatlanság és a kommunikáció is nehezíti a helyzetet. Ez nem segíti elő a jövőjüket. Egy közös projekt keretében az állam az e csoporttal szimpatizáló civil szervezetekkel igyekszik erre közösen megoldást keresni. Az itt élő kolóniák is próbálnak segíteni, de az ő tevékenységük is szerény.

Megnevezés	2008	2009	2010
általános munkavállalási engedélyek	28 698	9 364	10 890
mezőgazdasági szezonális munkavállalási engedélyek	651	366	447
bejelentett külföldi munkavállalók	13 108	18 485	13 198
Összesen	42 457	28 215	24 535

2010-ben kiadott munkavállalási engedélyek (általános engedélyek, szezonális engedélyek) és bejelentések együttes száma 24.535 db volt. Ezen belül 10.890 db általános, 447 db mezőgazdasági szezonális munkavállalási engedélyt adtak ki és 13.198 fő külföldi munkavállalót jelentettek be a foglalkoztatók. 2010-ben az előző évhez képest a kiadott munkavállalási engedélyek (általános engedélyek, szezonális engedélyek) és bejelentések együttes száma 3680 fővel (13,0%-kal) csökkent. Ezen belül az általános engedélyek száma 1526 fővel (16,3%-kal) növekedett, a bejelentett munkavállalók száma pedig 5287 fővel (28,6%-kal) csökkent, a mezőgazdasági szezonális engedélyek száma 81 fővel (22,1%-kal) növekedett. 2010-ben 2008-hoz képest a kiadott munkavállalási engedélyek (általános engedélyek, szezonális engedélyek) és bejelentések együttes száma 17.922 fővel (42,2%-kal) csökkent. Ezen belül az általános engedélyek száma 17.808 fővel (62,1%-kal), a mezőgazdasági szezonális engedélyek száma pedig 204 fővel (31,3%-kal) csökkent, a bejelentett munkavállalók száma pedig 90 fővel (0,7%-kal) növekedett.

Elmondhatjuk, hogy továbbra is a szomszédos országokból érkezettek teszik ki a migráns foglalkoztatottak zömét és ez több éves viszonylatban nem változott csak mérséklődött az eloszlás. A táblázatban számszerűen látható az összes engedély jelentős csökkenése.

A megoszlásban a mezőgazdaság habar valamikor sok százalékban változik mégis elenyésző a többiéhez képest. A kördiagrammok jól szemléltetik az összes munkavállalási engedély arányát egymáshoz. A feketével az általános munkavállalási engedélyeket láthatjuk. A piros a mezőgazdasági szezonális munkavállalási engedélyek aránya. A zöld szín a bejelentett külföldi munkavállalókat mutatja.

A foglalkoztatók által bejelentet külföldi állampolgárok száma iskolai végzettség szerint 2012. I. negyedévben (fő)

8 általános vagy kevesebb: 1088 fő

Szakiskola, szakmunkásképző: 660 fő

Szakközépiskola: 104 fő

Gimnázium: 96 fő

Egyetem, főiskola: 474 fő

Egyéb, ismeretlen: 225 fő⁶⁰

Ez a statisztika megerősíti eddigi észrevételeinket, de a felsőfokú végzettségűek foglalkoztatottsága bizalomra adhat okot.

7.3. Interjú egy helyi lakossal

A születése óta Bicskén élő interjú alanyunkkal történt beszélgetés már közvetlenebb képet ábrázol az ott zajló állapotokról. Ő nap, mint nap tapasztalja a hétköznapi problémákat. Előnyöket nem említ. A megkérdezett a tábor létezésétől fogva részese az eseményeknek. Beszámolójából megtudjuk azokat a kétségeket, félelmeket, amik a tábor létrejöttével alakultak ki a helyiekben. - Ezekre már korábban a Győri állomás bemutatásakor is utaltunk. - A táborban több náció él együtt, ami feszültséghez vezethet, vezetett és vezet. A ciklikusan- legfőképp a közelmúltban- hirtelen megjelenő menekült áradat a velük megsokszorozódott rendőri létszámot eredményezte, ami nem normális egy település életében. Megrémisztette a várost. A lakosságra is kihatnak ezek a változások, megváltoztatták a város életét, annak élhetőségét. A burkolt félelmet a riportalany beszámolója egyértelműen tükrözte. A menekültek letelepülési szándékai szóba sem jöttek, ezzel is mutatva, hogy a megkérdezett

⁶⁰Székács Tamás: A külföldi állampolgárok magyarországi munkavállalásának főbb jellemzői 2012. I. negyedévében 10. p

nem ismerte a tábor rendeltetését. Erőszakos bűncselekményekre is tudott konkrét példát a helyi lakos. Ezek száma nem kiemelkedő azon városok között sem, ahol nincs menekült tábor. Az elkeseredettség, az állampolgári segítségkiáltás kiérződik a válaszaiból. Megoldásként a nyitottságot, az együttműködést említi hétköznapi szinten. A politika szintjén a törvények, rendeletek felülvizsgálatát javasolja. Ez egy vélemény, ami segít belelátni a téma mélyebb rétegeibe.

7.4. Interjú egy letelepült családdal

A megkérdezett család egyike azoknak, akiknek megvalósult a „nagy álom”, teljes jogú állampolgára lenni Magyarországnak. Van bejelentett munkájuk, házuk és beilleszkedtek a helyi közösségbe. A válaszaikból látszik, hogy a kezdet nem volt egyszerű. Helyzetük javulásához a Befogadó állomás dolgozóinak munkája, pozitív hozzáállása kellett, amelyet meg is kaptak. Hálával gondolnak erre vissza. Ez is segített abban, hogy elérjék céljukat.

A bürokrácia útvesztőjét ők sem kerülhették el. Ami meglepő, hogy az az ország gördített több akadályt eléjük, ami addig szülőföldjük volt. Hazánk a nemzetközi egyezmények feltételei szerint kérte nekik a honosítást. Nem csak a szakirodalom, hanem az elmondottak alapján sem könnyű magyar állampolgárságot szerezni, letelepedési engedéllyel párosulva. Egy család hányattatásait ismerhettük meg riportunkban, de el sem tudjuk képzelni, mekkora kihívást jelenthetett ez a családtagok számára külön- külön is. A család egyesítése komoly megpróbáltatást jelentett számukra. Az, hogy állampolgári vizsgát tett a hölgy, nem egyenlő a nemzeti érzület kialakulásával, hisz a tanultakat csak ismeretanyagként tekintette. Megtapasztalhattuk, hogy a pénz mindenhol olyan indikátor, ami nélkül szinte lehetetlen a folyamatokat azonos irányban tartani és folyamatossá tenni. A sok papír beszerzése számukra csupán felesleges hozadékoknak minősültek. Ezek beszerzése hatalmas anyagi, idő és dologi ráfordítást igényel. Ezt csak biztos munkahellyel tudták finanszírozni. Kálváriájuk a törvényi szabályozásban végül révbe ért, amit kitartásuknak, elszántságuknak is köszönhetnek. Boldogok, mert itt szeretnének élni és ezt a lehetőséget igaz rögzös úton, de megkapták Magyarországtól.

8. Hipotézis igazolása

- Vajon milyen lehetőségeik és korlátaik vannak, hogyan viszonyulnak a migránsokhoz a helyi lakosok?

Mint azt az interjúk és a szakirodalom során láttuk, hazánk nem mindenki számára egyértelműen célállomás, hanem tranzitként is szolgál. Ugyanakkor a nemzetközi egyezmények és a magyar törvények értelmében a migránsoknak lehetősége van letelepedni Magyarországon.

A beilleszkedés érdekében a határt e céllal átlépők igyekszenek megtenni mindent, hogy jobb életkörülményeik legyenek, amelynek elősegítésére hazánk is komoly erőfeszítéseket tesz. Ezt a táborvezetővel és a már sikeresen letelepült és állampolgárságot nyert családdal történt beszélgetés egyértelműen alátámasztja. Lehetőségeik bizonyos tekintetben jobbak, mint egy magyar állampolgáré. Ez vonatkozik a munkába elhelyezkedésükre is. A nyelv ismerete nagy előny.

- Milyen a munkába állási esélyük és lehetőségük hazánkban?

Ugyanolyan jogok illetik meg, mint a magyar állampolgárokat. A Munkaügyi Központ vezetőjével készült riport azt bizonyítja, hogy a tábor lakói vajmi kevés hajlandóságot mutatnak, hogy felvegyék az itteni morált és munkát keresve igyekezzenek életük jobbra fordulását elősegíteni. Persze ennek ellenpólusa a családdal készült beszélgetés. Esélyeik nem rosszabbak a magyarokénál. A hivatalos papírok beszerzése gördít akadályokat a gyors letelepedéshez. Minél magasabb végzettségűek, annál könnyebb az elhelyezkedésük.

- A migránsok milyen lehetőségeket kapnak, hogy beilleszkedhessenek a magyar társadalomba? Mit tesznek ők ennek érdekében?

A táborvezetővel készült interjúból megtudhattuk, hogy a táborban kapott széleskörű segítség (ingyenes szállás, fűtés, villany, víz, nyelvi képzés, mentoring program, stb.) előnyös, ám az állampolgárságig, vagy a letelepedésig a bürokrácia útvesztőit is meg kell járniuk. Van, aki be akar illeszkedni, mint a család a riportból, és van, aki nem, mint ezt a táborvezetőtől megtudtuk.

- Milyen hatékonyságú a munkába állás folyamata? Tudják-e hasznosítani az óhazából hozott munkakultúrát, szellemi és funkcionális tőkét?

Az óhazából hozott szellemi és kulturális tőkét igen kis mértékben tudják hasznosítani, hisz többnyire papírok nélkül érkeznek és az eltérő éghajlat, munkakultúra és szociális helyzet ezt nem segíti, igaz nem is gátolja. A tábori interjú és a családdal történt is pontosan ezt

igazolják. A helyi lakos beszédében nem jelenik meg a két csoport közötti kapcsolatkeresési szándék és az erre való hajlandóság. Jól tükrözi azt, hogy a más kultúra iránti fogékonyság alacsony.

Sajnos még arra nincs felkészülve a magyar- és talán a többi társadalom sem-, hogy a bevándorlók informális tudását kiaknázza, az óhazából hozott munkakultúra azon elemeit beépítse, amelyek hasznosak lennének a hatékonyságban. Vannak kezdeményezések az Európai Unióban ezen tevékenységek bizonyítására, egységes elbírálására, de még kezdeti stádiumban.

- A helyi társadalmak hogyan viszonyulnak a mindennapi életben a migránsokhoz?

A magyarság nem kimondottan befogadó s talán még nem eléggé felkészült arra, hogy kezelni tudja ezeket a helyzeteket. A befogadó állomások, szállók, táborok településeinek lakossága nagyon nehezen fogadja el az idegeneket, azokkal kapcsolatos pozitív dolgokat nem látja át, nem hosszú távon gondolkodik. Ők a mindennapos helyi problémákat látják globálisan, bár tudnak konkrét pozitív példákat is. A helyi lakossal történt beszélgetés pontosan tükrözi hipotézisünk beigazolódását, hogy a hazai polgárságot, különösen a helyi lakosságot mennyire érzékenyen érinti a kialakult helyzet. Elmondásából kitűnik a sok negatív ok. S ahogy tapasztalhatjuk, nem kirekesztő és szélsőséges nézeteket valló ember nyilvánul meg, hanem egy átlagos helyi magyar.

Véleményünk szerint a migráció sikerességének egyik fontos fokmérője, hogy a bevándorlók képesek-e megfelelő pozíciót szerezni a befogadó ország munkaerő piacán elfogadva a helyi kultúrát, együtt élve az adott ország szokásaival.

Befejezés

A történelem során szinte folyamatos volt a népek vándorlása, országokon, kontinenseken át. Nincs ez másképp most sem. Vannak, akik csak utazásaik egy állomásaként tekintik Magyarországot, de sokan vannak, akik itt szeretnének tartósabban élni, s esetleg idővel letelepedni és állampolgárságot szerezni. Az emigráció a XIX. és a XX. században vált világméretűvé. Az országváltás egyik oka lehet a jelenlegi lakóhely elhagyása; a másik ok pedig az új ország új lakóhelyül választásának az indoka. Az előbbit nyomó hatásnak, az utóbbit szívó hatásnak nevezzük.

Nyomó hatások:

- Háború vagy egyéb fegyveres konfliktus
- éhínség vagy aszály
- katasztrófa
- szegénység
- politikai üldözés
- vallási intolerancia
- járvány
- munkavállalási lehetőségek hiánya

Ezek a tényezők általában nem hatnak a fejlett országokra, de természeti katasztrófa miatt ilyen országokból lehetséges nagyszámú kivándorlás.

Szívó hatások:

- Magasabb jövedelem
- alacsonyabb adó
- jobb időjárási környezet
- könnyebb munkához jutási lehetőség
- jobb egészségügyi ellátás
- jobb oktatási lehetőségek
- jobb légkör az emberek között
- családi okok
- politikai stabilitás
- vallási tolerancia
- relatív több szabadság
- a sikerek híre inkább visszajut, mint a kudarcké

- „a szomszéd kertje mindig zöldebb”⁶¹

A helyzetet több oldalról megvizsgálva a következő kép alakult ki a témával kapcsolatosan. A hozzánk érkezettek a többi környező európai országhoz képest jobb támogatást élvezhetnek az életvitel és a munkavállalási esélyek viszonylatában. Ittlétük alatt már a kezdetektől fennáll az integrálódásra való felkészítés lehetősége. Úgy gondoljuk, hogy ezt nem megfelelő ráhatással tesszük, mint ahogy a foglalkoztatási hajlandóság erősítését sem. Amit igyekeztünk bemutatni, folyamatos változáson megy át. A 2012-ben hazánkba érkezett menekültek létszámának tizenhatszorosa érkezett 2013-ban! Ez is jelzi, mekkora a változás nagysága. Ezzel együtt az új alternatívák, a megoldások és a feszültségek a résztvevők szemszögéből úgy hazánkban, mint más környező ország tekintetében már egy másik izgalmas kutatás kezdete lehet.

Az elhelyezkedés legfőbb problémája a munkahelyek hiánya, de ide sorolhatjuk a képzettségek nem megfelelő voltát és a munkavállalásra való hajlandóság csekély számát. Mindemellett nem vesszük figyelembe a letelepedő munkatapasztalatát és informális, non-formális, sőt sok esetben a formális tudását sem, ha ezt megfelelő hivatalos papírokkal nem tudja igazolni.

A más kultúrákból érkezettségéből fakadóan az átállás a hazai munkakultúrára és az életvitelre létrejön, de ebben is változtatni kell. A hatékonysági mutatók a foglalkoztatottságban nem nőnek nagyon, de ez még a gazdasági válság okozta helyzetnek is betudható (a gazdaság stagnál). A papírok hiánya szinte csak a képzettséget nem igénylő munkakörök felé tereli a migránsok nagy részét. Területi elosztásban a közép- magyarországi régió és a dél- alföldi terület a legnagyobb felszívó hatású, mivel itt a mezőgazdasági és más idénymunkákra nagyobb lehetőség van. Ami bizalomra adhat okot, hogy az itt letelepedettek- akár állampolgárságot kapott- gyerekei már sokkal jobb lehetőségekhez juthatnak, mert az ország ismerete, nyelve már a kezdetektől elsajátíthatóvá válik részükre. Nem vagy alig marad bennük az a trauma, ami az emigrálást kikényszeríthette szüleiktől, így a magyar társadalom számára teljesebb életvitelre lesznek képesek.

Reméljük kutatásunknak sikerült a téma képlekeny és ellentmondásokkal teli helyzetét bemutatni.

⁶¹http://hu.wikipedia.org/wiki/Emigr%C3%A1ci%C3%B3_%28tev%C3%A9kenys%C3%A9g%29

Irodalomjegyzék

- Cseresnyés Ferenc: Migráció az ezredfordulón Dialóg Campus Kiadó Budapest – Pécs, 2005
- Gödri Irén: Migráció a kapcsolatok hálójában KSH Népeségtudományi Intézet Budapest, 2010/2
- Jósvai Zoltán: A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat Fontosabb Adatai Foglalkoztatási Hivatal Foglalkoztatási és Szociális Hivatal Budapest, 2012
- Kende Tamás, Szűcs Tamás: Bevezetés az Európai Unió politikáiba Komplex Kiadó Budapest, 2009
- Kozák László: A független magyar szakszervezetek története és harcai (Tanfolyami jegyzet) LIGA Szakszervezetek Budapest, 2009
- KSH: 2011. évi népszámlálás. 4. Demográfiai adatok. KSH, Budapest, 2013
- Öry Mária: Hátrányos helyzetű csoportok helyzete a munkaerőpiacon Nemzeti Felnőttképzési Intézet Budapest, 2005
- Rédei Mária: Mozgásban a világban – A nemzetközi migráció földrajza ELTE Eötvös Kiadó Budapest, 2007
- Székács Tamás: A külföldi állampolgárok magyarországi munkavállalásának főbb sajátosságai 2012. első negyedévben Nemzeti Munkaügyi Hivatal Kutatási és Elemzési Főosztálya Budapest, 2012
- Magyar állampolgárság megszerzése c. kérdőíves vizsgálat
- TÁRKI Háztartási Panel, Háztartás Monitor és Omnibusz kutatások, 1992–2012

Interjúk:

- 1) Metzger Antal interjú a Bevándorlási és Állampolgári Hivatal Bicskei Állomása igazgatójával Bicske, 2012. október 27.
- 2) Metzger Antal interjú a Fejér megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja Bicskei Kirendeltség vezetőjével (Nagyné Mikulásik Katalin) 2012. október 17.
Nem járult hozzá az interjú semmilyen formába történő rögzítéséhez.
- 3) Metzger Antal interjú egy a településen élő magánszeméllyel 2013. október 07.
Nem járult hozzá az interjú hangrögzítéséhez.
- 4) Metzger Antal interjú egy Koszovóból Magyarországra menekültként áttelepült családdal 2012. október 02.

Internet:

Mészáros Bálint: Migrációs várakozások Magyarországon Vonzáskörzet Magyar Narancs online

http://magyarnarancs.hu/kulpol/migracios_varakozasok_magyarorszagon_vonzaskorzet-53625-ia/

Letöltés ideje: 2012. október 25.

<http://www.complex.hu/kzldat/t0100039.htm/t0100039.htm#kagy2>

Letöltés ideje: 2012. október 16.

<http://www.mfa.gov.hu/kum/hu/bal/Kulpolitikank/Jogszabalyok/Idegenrendeszet/Menedekjog..pdf>

Letöltés ideje: 2012. október 16.

http://www.demografia.hu/letoltes/kiadvanyok/portre/honlap_teljes.pdf

Letöltés ideje: 2012. október 29.

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/index_hu.htm

Letöltés ideje: 2013. szeptember 29.

<http://www.demografia.hu/index.php/kutatasok/a-bevandorlasi-es-integracios-statisztikai-rendszer-fejlesztese>

Letöltés ideje: 2012. október 29.

<http://www.ittvagyunk.eu/htmls/cikkek.html?articleID=32>

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

http://nfsz.munka.hu/engine.aspx?page=print&content=stat_kulf_munkavall_mo-on-adoatok

Letöltés ideje: 2012. október 31.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Illeg%C3%A1lis_kiv%C3%A1ndorl%C3%A1s

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

<http://jovokerek.hu/idegenek/bev%C3%A1ndorl%C3%B3k-magyarorsz%C3%A1gon>

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

<http://www.voroskereszt.hu/menekueltuegy.html>

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

<http://www.voroskereszt.hu/menekueltuegy.html>

Afgán szívtiprók miatt bolydult fel Balassagyarmat

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Eur%C3%B3pai_Migr%C3%A1ci%C3%B3s_H%C3%A1ll%C3%B3zat

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

<http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/altalanos/partnerek/az-europai-unio/europai-menekultalap.html>

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Az_Eur%C3%B3pai_Uni%C3%B3_bev%C3%A1ndorl%C3%A1si_politik%C3%A1ja

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Az_Eur%C3%B3pai_Uni%C3%B3_bev%C3%A1ndorl%C3%A1si_politik%C3%A1ja

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

<http://www.matud.iif.hu/2013/03/04.htm>

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

<http://www.bruinfo.hu/cikk/20041104-a-hagai-program-fobb-reszei-hatter.html>

Letöltés ideje: 2014. január 26.

http://www.bmbah.hu/reply_list.php?id=2049&PHPSESSID=2739eea144789770ddceedd930bf92dd

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Menek%C3%BCltek_vil%C3%A1gnapja

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Menek%C3%BCltek_vil%C3%A1gnapja

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

<http://index.hu/belfold/2013/02/20/bevandorl/>

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

http://helsinki.hu/wp-content/uploads/Infleaflet_magyar.pdf

Letöltés ideje: 2013. október 12.

<http://www.mtaki.hu/data/files/1134.pdf> 36-37. p.

Letöltés ideje: 2013. október 12.

<http://cimkezes.origo.hu/cimkek/bevandorlas/index.html?tag=bev%E1ndorl%E1s>

A vámoszabadiak nagyon félnek a menekültektől

Mehetnek a menekültek Vámoszabadiba

Ugrásszerűen megnőtt a magyarországi menekültek száma

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Emigr%C3%A1ci%C3%B3_%28tevékenység%29

Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

1997. évi CXXXIX. törvény 2. §

2001. évi XXXIX. törvény 1.§

Mellékletek

1. számú melléklet

Belépési engedély

Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal!

Tárgy: Belépési Kérelem.

Alulírott Metzger Antal Márton azon kéréssel fordulok a Tisztelt Hivatalhoz, hogy részemre a Bicskei Menekülteket Befogadó Állomásra belépési engedélyt adni szíveskedjék.

Első éves hallgató vagyok a Nyugat magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar Emberi Erőforrás Tanácsadó szakon.

Dr Vehrér Adél adjunktus asszony „Speciális andragógia” tantárgy menekültek helyzetéről - A menekültek munkába állása és tanulási esélyei hazánkban címmel- egy dolgozat beadására kért fel, mely empirikus kutatást is kell, hogy tartalmazzon.

Az állomásra belépés engedélyezése 2012. október 27-ére, szombati munkanapon, munkaidőre vonatkozna. Ezt az időpontot egyeztettem az állomás vezetőjének titkárnőjével.

Adatok:

Név: Metzger Antal Márton

Anyja neve: Purnhauser Ilona

Szig. sz: 613827 IA

Lakcím: 2060 Bicske Kölcsey Ferenc Utca 23.

Munkahely: MÁV ZRt BGOK

Munkakör: Vasút szakmai oktató.

Elérhetőség:

Mobil: 06 20 9 558 124

Mail: metzger68@gmail.com

Metzger Antal Márton
sk.

Kelt: Bicske, 2012.október 09.

2. számú melléklet

1. Riport Hős Sándorral a Befogadó Állomás Igazgatójával

MA: Kérem, mutassa be röviden az állomás funkcióját, lakóit, személyzetét, specifikációit.

HS: Az állomás 1989 óta működik, 1990 óta van ezen a helyen. Jelenlegi funkciója elő integrációs állomás, ami azt jelenti, hogy ide elismert menekültek és oltalmazottak érkeznek, akik már valamiféle védelmet kaptak Magyarországon. Jelenleg 15 fős személyzettel dolgozunk, ez magában foglalja a technikai személyzetet, az adminisztrációs személyzetet és a szociális munkásokat.

MA: Milyennek ítéli meg a migránsok munkához való hajlandóságát?

HS: Ez változó, mint általában minden embernek. Így nem lehet különbséget tenni, hogy migráns valaki vagy magyar állampolgár, mert lehet hajlandósága vagy kevésbé hajlandósága egy magyar állampolgárnak, ugyanakkor egy migránsnak lehet nagyobb hajlandósága a munkavállalásra.

MA: Itt a kultúrára gondolok esetleg, hogy más kultúrákban a munkavállalás...

HS: A specifikáció nyilvánvaló, a mentalitásukból adódhatnak ilyen eltérések; ez a mentalitás lehet például a pontosság, a precízység.

MA: Igen, erre gondoltam.

HS: Mert erre volt már példa, hogy a munkában, a munkahelyen való megjelenés pontossága, precizitása adott esetben csorbákat szenvedett.

MA: Miben látja a foglalkoztathatóság problémáit?

HS: Elsősorban a kevés munkahelyben.

MA: Nem is a nyelvben?

HS: Nem a nyelvben.

MA: Tehát ha valaki egy kukkot nem tud magyarul...

HS: Egyáltalán nem akadály.

MA: Tényleg?

HS: Persze, de hát itt voltak építési vállalkozók, akik vittek embereket innen segédmunkára és nem okozott problémát az, hogy a magyar nyelvet nem beszélték. Sőt itt helyi belső foglalkoztatottjaik is voltak, vannak. Itt a kollégák, akik érintkezésbe léptek velük,- gondolok itt elsősorban a technikai személyzetre- meg tudták magukat értetni és el tudták magyarázni azokat a feladatokat, amik éppen aktuálisak voltak. Tehát gondolok itt egy söprésre, lapátolásra.

MA: Ezek szerint egyszerű fizikai munkára.

HS: Igen és gondolom itt a foglalkoztathatóságnál is erre gondolt, mert az természetes, hogy egy programozó matematikusnál már igény van egy angol nyelvtudásra.

MA: Ez így van.

HS: De ez egy betanított munkásnál egyszerűbb szavakkal, kifejezésekkel is lehet kapcsolatot teremteni.

MA: Értem. Milyen megoldásokat tettek eddig helyi szinten? Mire gondol? A foglalkoztathatóságra?

HS: Gyakorlatilag nekünk itt a feladatunk a lakás- és a munkahelykeresés.

MA: Így van, ez érdekel.

HS: Első körben 6 hónapig lehetnek itt az emberek, amit indokolt esetben 6 hónappal meg lehet hosszabbítani. Nekünk ez az idő áll rendelkezésünkre, arra, hogy segítsük a lakóinkat, hogy sikeresen ki tudjanak költözni egy meglévő egzisztenciába, ami ugye a munkahelyet és a lakást jelentheti. Tehát ezért dolgozunk. Az elő integrációs állomás ezt jelenti elsősorban.

MA: Ez hogy történik, hogy van egy mentoruk, aki személyre szólóan támogatja őket?

HS: Ezeket a lehetőségeket mi elsősorban hirdető újságokban, interneten keressük, kutatjuk fel a bérleteket, lakásbérleteket, munkahelyeket. Van egy EVA csoportunk ez az Európai Menekültügyi Alapból finanszírozott csoport. Amelynek ez a kimondott feladata. Lakás- és munkahelykeresés illetve integrációs tréningeket tartanak. Ami azt jelenti, hogy a magyar kultúráról, hagyományról, irodalomról, történelemről tartanak tájékoztatót. Bemutatják Magyarországot, persze csak egy egészen pici szeletet ebből, de elsősorban az életből hozzák a témákat. Pénzügyintézetnél, egészségügyi intézetben, okmányirodában hogyan kell, hogyan lehet ügyeket intézni. Ezeket helyzetgyakorlatokkal sajátíttatják el.

MA: Értem. Nyelvi képzésük esetleg van?

HS: Természetesen, 520 óra ingyenes magyar nyelvoktatáson vehetnek részt. Ez teljesen ingyenes.

MA: Helyben vagy el kell menniük valahová?

HS: Helyben. Amíg itt vannak. Jelenleg 4 magyar nyelvet, mint idegen nyelvet oktató nyelvtanár dolgozik a befogadó állomáson és tudás szinteknek megfelelő különböző csoportoknak tartanak foglalkozásokat.

MA: Hát ez nagyon jó. Kik, mik a szereplői ennek a folyamatnak? Én még az államot hiányolom.

HS: Hát gyakorlatilag az előbb elmondtam, kik és mik a szereplői. Gyakorlatilag az állam működteti a befogadó állomást. A költségvetésből finanszírozzuk a befogadó állomás

működését. Nem tudom mit ért az állam hiányán, mert gyakorlatilag itt az épületeket biztosítjuk. A lakhatást biztosítjuk, fűtés, világítás, víz, fürdővíz biztosítása, napi 24 órás meleg víz biztosítása, naponta háromszori étkezés....

MA: Még van egy szereplő, akit kutatásaim során láttam, ezek pedig a civil szervezetek. Most ahogy itt voltam láttam, hogy megállt egy autó....

A civil szervezetek megélhetési szervezetek, elsősorban saját maguk megélhetéséért pályáznak és hát ők most húst osztottak.

HS: Igen, de nem csak egy nap kell húst adni, nem csak egy nap osztunk ételt az embereknek.

MA: Megértettem.

HS: Hanem 365 napon keresztül és a civil szervezetek nem fedik le ezt a fajta feladatot úgy gondolom. Természetesen nagyon fontos, hasznos tevékenységet folytathatnak, de ettől függetlenül fenntartom a véleményemet, hogy elsősorban megélhetési civil szervezetekről beszélünk.

MA: Ebben egyet értek. A civil szervezetek segítenek esetleg a munkahelykeresésben vagy a jobb beilleszkedésben?

HS: Nem. Civil szervezetek nem vesznek részt a lakás- és munkahelykeresésben. A civil szervezetek időnként akciókat szerveznek, ám ezek kampány jellegűek. Ugyanakkor sokkal fontosabb lenne a folyamatossága ezeknek a tevékenységeknek. Mondok egy példát: egy civil szervezet szervezett ide egy kerékpár szerviz kocsit. Hozott ide 5 db kerékpárt egyszer történelmünk során. Na, most a gyerekek a kerékpárt körülbelül másfél nap alatt tönkretették. Ugye tönkre mentek ezek a kerékpárok; nem biztos, hogy a gyerekek tették tönkre. Nem gondoskodtak a pótlásukról, nem gondoskodtak a javításukról, tehát ez is úgy lett volna hasznos, ha folyamatos. Most is van kb. 80 gyerekünk, kisebb nagyobb a nullától egészen a 16 éves korig bezárólag, akiknek nagyon hasznos lenne és fontos lett volna.

MA: Az iskoláztatásuk és a szocializációjuk hogy van megoldva?

HS: Iskoláztattak teljesen, mert kötelező az iskolába járás. Az iskoláskorú gyerekeknek kötelező iskolába járni. Az ideérkezésük után a legrövidebb időn belül megtörténik a beiskolázás. Jelenleg itt zajlik nálunk az oktatás, mivel az iskolában az épületet renoválják.

MA: Értem

HS: De erre az időre az iskola vezetésének kérésére biztosítunk helyszínt.

MA: Igazgató úr, ha valaki elmegy dolgozni, mert kap munkát – nagyon örülök neki – a gyermeke iskolában van; a gyerek az bentlakásos rendszerben van az iskolában vagy a szülő addigra hazajön?

HS: Mit ért bentlakásos rendszeren?

MA: Délután ötig, hatig, hétig.

HS: Reggeltől. Most jelenleg itt fél 8-tól fél 11-ig és fél 11-től fél 1-ig van oktatás az intézményünkben. Nem okozott még ez gondot senkinek sem. Hogy aki el tud menni dolgozni, az azért nem tud menni, mert a gyerekefelügyeletet nem tudja esetleg másra bízni. Jelenleg indul egy pályázatunk, ami kimondottan ezt a célt szolgálja illetve nem csak ezt a célt. Lesz egy bölcsődénk, ahol 1-től 3 éves korig lesznek a gyerekek elhelyezve, amíg a szülők a magyar nyelvoktatáson vesznek részt. Addig a gyereket itt fogjuk elhelyezni. Egy dada fogja ellátni az ő gondozásuk feladatát és ez a dada fogja a felügyeletüket ellátni.

MA: Ugye a szereplőkről már beszéltünk, miben gondolják a változtatást? Arra gondolok, hogy a hatékonysági mutatókat nem látom. Ugyanis én bementem a Munkaügyi Központba és személyiségi jogokat sértene, ha én úgy keresnék rá, hogy hány migráns tudott volna elhelyezkedni vagy állt munkába. Magyarul ez azt jelenti az én számomra, hogy eltűnnek a munkaerőpiacról ezek az emberek olyan szempontból, hogy nem követhető nyomon az, hogy beregisztrált-e a munkaügyi központba. Onnantól kezdve megszűnik annak a nyoma, hogy egyáltalán ki az, aki dolgozik és ki az, aki nem. Ki az, aki folyamatosan vagy esetleg- egy jó gyakorlat szerint- egy fizikai munkából elér egy adott szinten egy középvezetői vagy egy szellemi foglalkoztatottsági szintre. Gyakorlatilag lehetetlen ezeket az embereket így megközelíteni. Most visszakérdezek, mi van akkor, ha egy magyar ember regisztrál a munkaügyi központba? Azt ki követi le, hogy annak utána mi lesz a sorsa? Kap-e munkát? Nem kap? Három hónapig kapja ezt a bizonyos járadékot és utána?

HS: Ezt ugyanúgy megkapják azok is, akik nem magyar állampolgárok. Aki regisztrálva van a munkaügyi központban, mindenki megkapja. Három hónap után kikerül a rendszerből, de utána; ha utána bekerül a rendszerbe, újra csak akkor kaphat bármit, ha igazolni tudja, hogy x ideig dolgozott.

MA: Ez így van. Ezt hiányolom, hogy ez nem követhető.

HS: Ez így van a migránsoknál is. Nekik is ugyanígy le kell igazolni, hogy az állás ajánlatot elfogadta, nem fogadta, alkalmazták, nem alkalmazták. Ez ugyanúgy működik, nincs különbségtétel. Több generáció van itt. Itt már vannak itt élő ilyen nemzetiségű állampolgárok. Itt a közös kapcsolat ez óhatatlan, ez természetes tehát ez abszolút működik. Az itt élő kolóniák szippantják be ezeket az embereket és állást tudnak ajánlani. Mi kínálunk, de ez nem döntő.

MA: Ön szerint mekkora esélye van egy más kultúrájú személynek az itt tartózkodást tekintve, hogy az aktív munkával később vállalkozást kezdjen?

HS: Minden lehetőséget megkap a magyar államtól, amely lehetőségekkel csak élni kellene.

MA: És élnek is vele? Melyik a túlnyomó többség?

HS: Vannak, akik élnek, vannak, akiknek eszük ágában sincs itt maradni, itt letelepedni. Ebben az intézményben már azok vannak, akiknek vagy letelepedési, vagy tartózkodási jogkörük van tartósan. Csak arról tudok beszélni, ami itt történik a befogadó állomáson, ami a kiköltözésüket követően történik arról nem.

MA: Értem.

HS: Vannak jó gyakorlati megoldások, külföldi példák, amelyeket szórványosan ismerek, nem tanulmányoztam ezeket. Minden országban más szintű, nem egyforma ezeknek a helyeknek a kezelése. Mondok egy példát: most volt itt Belgiumból egy ott dolgozó szociális munkás, aki elmondta, hogy ami nálunk jár egy elismert menekültnek, oltalmazottnak-gondolok itt utazási igazolásra,- az ott nem jár, tehát ott nem adnak ingyenes igazolást olyanra, mint hatósági ügyintézésre, egészségügyi kezelésre, integrációs tevékenységre.

Szinte minden országnak más a gyakorlata. Náluk nincs ilyen korlát arra, hogy meddig tartózkodhat a befogadó állomáson. Nálunk viszont van egy ilyen korlát. Azt gondolom, hogy ez nagyon fontos, mert a hospitalizációt előzhetjük meg ezzel.

MA: Az életvitelt tekintve ezek az emberek menekült státuszt kapnak, ami azt jelenti, hogy elszakadnak a saját országuktól, nem térhetnek vissza a saját életvitelükhöz. Miből tudják fenntartani magukat itt Magyarországon? Gondolom, az állam egy ideig támogatja őket valamilyen szinten.

HS: Nagyon komoly támogatásokban van részük, ha arról is beszélhetnék, hogy itt mit kapnak. Gyakorlatilag van egy étkezési hozzájárulás, ami fejenként lehet naponta 950 forint vagy 875 forint, attól függ. Az emelt összeg az a csecsemős anyukákra vonatkozik, illetve az 1 éven aluli gyermekesekre. Ezen kívül költőpénzt kapnak, higiéniai hozzájárulást kapnak, egészségügyi hozzájárulást kapnak, választhatnak, hogy természetben vagy ellenértéket igényelnek. Ezen kívül a családok megkapják a családi pótlékot, ami két gyermek esetében 23-24.000 forint, három gyereknel 30, 4-nél még több, amit a magyar jogrend előír. Tehát amit a magyar állampolgárok megkapnak, azt ők is megkapják, egy négytagú család naponta négyezer forintból étkezhethet például, havonta 160.000 forint nettó adómentes ilyen bevételük van, lehet. Én úgy gondolom, ahol lakásért nem kell fizetni semmit, se vízért, se fűtésért, se világításért, se a tisztálkodásért. Itt megkapják a 24 órás meleg víz szolgáltatást. Semmiféle költség nem terheli őket, a befolyó összeget csak magukra fordíthatják, ruházkodásra, félretehetnek, esetleg készülhetnek a kiköltözésre ebből az összegből.

MA: Azért bátorkodtam ezt kérdezni, mert az a bizonyos 47.000 forint, amire azt mondja a magyar állam, hogy abból meg lehet élni egy hónapban és ugye sokan azt mondják, hogy

ebből nem lehet megélni. A közmunka programba nem biztos, hogy kecsegtető belefolyjni, mert az a pénz az megvan így is.

HS: Igen, nem érzek kapcsolatot ezzel összefüggésben.

MA: Nincs akkora motiváció a munkába való becsatlakozáshoz.

HS: Én csak azt tudom mondani, ami itt történik.

MA: Mit tesz meg a magyar állam azért, hogy ezek az emberek meg tudjanak élni és fel tudjanak készülni a kiköltözéshez?

HS: Ez napjainkban nem hiszem, hogy befolyásolja ezt a dolgot, mert a magyar állam nagyon komolyan, nagyon is szigorúan veszi ezt a feladatot, hogy az ide érkező migránsokat és akik Menedékjogi védelmet kapnak Magyarországon, a legnagyobb esélyt kapják meg a kiköltözéshez.

MA: Amit Ön elmondott az rengeteg, ez egy hatalmas segítség. A foglalkoztatás tekintetében mennyire kompatibilis egy migráns és mik a veszélyes felületek a változás terén? Megmondom mire gondoltam. Ahonnan ők jönnek például egy autószerelői szakma vagy egy végzettség, egy képzettség, egy alapszocializációs, a 8 általánosnak megfelelő alapvégzettség mennyire érvényesül itt? Gondolok itt arra, hogy egy másik országban nem biztos, hogy kompatibilis az én diplomám. Azon gondolkodva vetettem fel ezt a kérdést, hogy az ő végzettségük,- ha van végzettségük- mennyire segíti elő az ő munkavállalásukat vagy kell-e vizsgáznuk?

HS: Mindenképpen elősegítené, ha hoznák magukkal ezeket az iratokat, ami nem jellemző. Ilyen volt, hogy itt végezte el valaki a gépkocsivezetői tanfolyamot és itt gépkocsivezető lett. Van, aki gépkocsivezetőként érkezett ide, a jogosítványát honosította. Tehát erre van lehetőség, de ehhez mindenképpen kell egy alapokmány.

MA: De nem hozzák.

HS: Nem jellemző.

MA: Így nehezebb is elismertetni azt a tudást, ami esetleg rejlik bennük. Személy szerint milyen tapasztalatot szerzett e témában szereplők tekintetében?

HS: Mire gondol?

MA: Nagyon egyszerű. Megismert egy embert és ő nem biztos, hogy úgy hasznosítja ezeket a nagyon komoly támogatásokat, ahogy az a leghatékosabb lenne. Aztán egy idő múlva nagy öröme szolgált, hogy látta, hogy ez az ember rájött, hogy ő mit kapott a magyar államtól és onnantól kezdve elhivatottabbá vált a beilleszkedésre, megtörtént a kiköltözködés. Nem tudom, hogy van-e Önöknél utókövetés valamilyen szinten.

HS: Nincs, mi a befogadó állomáson végezzük a feladatokat.

MA: Értem. Találkozok vele az utcán és nagyon örülök, hogy egy egész embert tudtunk adni a társadalomnak.

HS: Igen. Több emberrel találkoztam már Budapesten is a kiköltözést követően. Volt olyan srác, aki innen kiköltözött,- családos volt, 3 gyerekkel- és utána, még amikor gyereke született telefonált, tájékoztatott a családi eseményekről.

MA: Tehát beilleszkedett, a gyerekek óvodában, adózott.

HS: Ha találkozunk, akkor mindig fel tudjuk idézni az itt töltött napokat, hónapokat és tudunk erről beszélgetni és örömmel látom, hogy megtalálták a helyüket.

MA: Igen, erre voltam kíváncsi.

HS: Például a házaspár, akik itt voltak, kiköltöztek és a mai napig is Budapesten laknak, találtak munkát maguknak, fogyatékkal élőknek megfelelő munkát. Ilyen gyerekekkel találkoztam valamelyik nap és rendben vannak.

MA: Igen, erre lettem volna kíváncsi. Nagyon szépen megköszönöm az aktív segítségét és a türelmét! Jó egészséget kívánok!

HS: Minden jót, viszontlátásra!

3. számú melléklet

3. Riport Egy helyi lakossal

MA: Ön helyi lakos?

TA: Igen, születésem óta Bicskén élek.

MA: Mi a véleménye a hazánkba érkező más országból érkezettekről?

TA: Megértem, hogy ha valakinek el kell jönnie a szülőföldjéről, ahol veszélyben van az élete, s hogy a családjával kell útra kelnie. Emlékszem, amikor a romániai menekültek érkeztek meg Bicskére.

MA: Mondana erről pár szót?

TA: Tudja, akkor érdekes volt, hogy magyarul beszélő honfitársaink érkeztek menekülttáborba. Eleinte kissé idegenkedve fogadtuk őket, de mivel jól beszéltek magyarul, s látszott, hogy sokuk komolyan gondolja a Bicskén való letelepedést, kezdtünk közelebb kerülni egymáshoz.

MA: Volt e bármilyen negatív dolog az Erdélyből érkezőkkel kapcsolatosan?

TA: Igen. Amikor idejöttek, nemsokára többségük tudott házat, lakást venni. Ezt akkor mi itthoniak már nem nagyon tudtuk megengedni. Az a pletyka terjengett akkor, hogy a magyar állam adott nekik pénzt, hogy segítse a letelepedésüket. Beintegrálódtak, dolgoz, rendes embereknek ismertem meg sokukat, de magunk között sokan, még mindig románnak mondjuk őket, holott erdélyi magyarokról beszélhetünk, akik magyar állampolgárok lettek.

MA: A bicskei Befogadó Állomásról mi a véleménye?

TA: Öszintén?

MA: Igen.

TA: Nem kellett volna megengedni, hogy egyáltalán Bicskén létrejöjjön.

MA: Kifejtené ezt bővebben?

TA: Az az épületegyüttes régen a Betonútépítő Vállalat telephelye volt, s a sok szabolcsi munkás szállását képezték azok a faházak. Amikor a cég megszűnt sokáig csak ott állt kihasználatlanul. Akkor kellett volna a városnak lépni, és valamit kezdeni vele. Egyszer csak láttuk, hogy elkezdődött ott a renoválás. Aztán mondták, hogy valami állami intézmény lesz. S mikor megtudtuk, hogy menekültállomás lesz, a város, de én személy szerint nem örültem neki. Mivel akkor még csak egy ilyen hely volt az országban-, ha jól emlékszem

Debrecenben-, nem volt kézzelfogható információnk, mit is fog ez jelenteni a későbbiekben. Aztán megtudtuk.

MA: Ön végig negatív véleménnyel volt a táborról?

TA: Eleinte nem, de az idők folyamán egyre csak gyűltek azok az események, amik arra döbbsentettek rá, hogy talán akkor nem szabadott volna, hogy itt ilyen létesüljön.

MA: Miért mondja ezt?

TA: Akkor, amikor mindenfajta népek idejöttek, már sejthető volt, hogy ez befolyásolni fogja a városunk életét. A beruházás elenyésző számú embernek adott munkát, ellenben sok idegen érkezett oda. Ők szabad kijárással bírtak, s éjjel- nappal találkozhattunk velük mindenhol.

MA: Ez, miért baj?

TA: Hát azért, mert például azt se tudtuk, mit beszélnek egymás között, amikor a közelünkben vannak. A személyes példám elmondom. Bizony volt idő, hogy a feleségem mikor a fővárosban dolgozott, az esti vonathoz rendszeresen ki kellett elé mennem, mert figyelték, és követték az egyedül hazafelé tartó nőket.

MA: És lett belőle probléma?

TA: Nálunk nem, de egy biztos, nagyban csökkent a biztonságérzetünk. Azt se tudtuk, hogy van- e AIDS- es közöttük, vagy milyen betegségben szenvedhetnek. Ha Ön vagy más elmegy egy idegen országba, az ott lévő fertőző betegségek ellen kap, illetve kérhet oltást. Ők, mint esetleges betegséghordozók is idekerülhettek. Egy testi kapcsolat esetén ez is aggályos szerintem. A közelmúltban történt erről is egy felháborodás, de a sajtón keresztül „megnyugtattak” mindenkit, hogy erről szó sincs, minden ide érkezőt megvizsgálják. Csak tudja az a ciki, hogy a befogadó állomás személyzete között egy orvos sincs, csak egy ápolói végzettségű személy. Aztán hallottuk, hogy a táborban többször is voltak összetűzések a különböző menekült csoportok között, ami szintén aggodalomra adott okot.

MA: Van- e esetleg más, ami negatívan érintette a helyi lakosságot?

TA: Nézze, a teljesség igényével mondok párat. Régebben volt, hogy késsel életveszélyesen megszúrtak egy szórakozó helyen helyi fiatalembert, akit csak a gyors orvosi segítség mentett meg. De volt, hogy egy nőt bezártak egy kisboltba és ott becstelenítették meg. Nemrég egyre több színes bőrűt látni Bicskén. Ezek éjjel nappal járkálnak párban, kis csoportokban. Kimennek a szőlőkbe s leszedik a terményt. A TESCO- ban személyesen láttam, amikor loptak és elfutottak, mielőtt érdemi intézkedés történt volna. A közelmúltban egyre többen lettek. Mint kiderült egy transzportot hoztak más befogadó állomásra, ahol tömegverekedés volt. És ezek az erőszakos, garázda emberek fényes nappal járnak a mi

településünkön. Nem azt mondom, hogy mindegyik rossz magaviseletű, de ezek a dolgok mind nem történtek volna meg, ha nincs a menekült tábor. Aztán erre még hab a tortán, hogy valaki a belvárosban a templomok környezetében internetes pontot üzemeltet. Az WI-FI sugárzással is bír, így ezek az emberek ott tömegesen vannak. Leülnek a járdára, földre, s ott tartózkodnak sokáig. A helyi ember, ha arra tart és az útját nem szeretné, hogy ebbe a csoportosuláson való áthaladással tenné, átmegy inkább a másik oldalra, vagy másfelé veszi az irányt. Érti! Ez van Bicskén. S mikor a helyi vezetést megkérdezték egy riportban, az elbagatellizálta ezt a helyzetet. Bizonyára politikai utasításra, mivel a polgármesterünk nem is helyi lakos, így nem életterébe vágóan érzékeli a helyzetet. De mondhatnám azt a fiatal hölgyet, aki egy helyi hírportálon hívta a többi bicskeit, hogy legyen a segítségére, s üljön le egy padra a város központjában lévő árnyas parkban, mert mára már ezt nem teheti meg, mert mindegyiken egy menekült ül. Ez is csökkenti a település élhetőségét, nem is beszélve a menekültek megjelenéséről.

MA: Miért mi van velük?

TA: Kérem szépen, olyan ruhákban járkálnak, mintha egy divatboltból jöttek volna ki. Olyan modern mobiltelefonokkal rendelkeznek, és más telekommunikációs eszközzel, amit sokunk sem engedhet meg magának. Miből? - kérdezem én. Visszas a kép, hiszen látszik, hogy jól tápláltak, tehát úgy néz ki nincs is szükség az ellátásukra. Szembe helyezném saját állampolgárainkat, akik ha elveszítik a munkájukat, 3 hónap után semmilyen segílyt sem kapnak, s egy tál ételért tessék csak megnézni, mekkora sor kígyózik egy ingyen osztáson, s lássa meg, hogy ebből, mennyi a menekült. Egy sem.

MA: Értem. Ön szerint van- e pozitív hozadéka, hogy Bicskén működik ez az állomás?

TA: Egyáltalán nincs, sőt, az előbb elmondottak alapján mindenki szűrje le azt, hogy szeretne egy ilyen városban élni.

MA: Félnek a bicskeiek? S ha igen, mitől?

TA: Igen, vannak félelmeink. Félünk a hullámokban településünkön megjelenő más nemzetiségű és kultúrájú emberektől, akik szabadon élhetnek a mi ADÓFIZETŐ PÉNZÜNKÖN fenntartott városunkban. Félünk a véleményünket elmondani, mert aki megteszi, azt rögtön lerasszisztázza, antiszemitázza több olyan ember, aki politikai szimpátiát ápol a vezető párttal. A megbélyegzés senkinek sem hiányzik. Mi csak nagyobb nyugalmat szeretnénk! Én sem adom a nevem a beszélgetésünkhöz, mert nem szeretném, ha kitudódna, de örülök, hogy elmondhattam.

MA: Értem. De hát van Bicskén helyi rendőrkapitányság, ez sem nyújt elegendő biztonságot?

TA: Nem. Nézze, nem lehet minden menekült mellett egy rendőr. Amikor megérkezett ez a legutóbbi transzport, megnövekedett a rendőri jelenlét a városban, s mikor a napilapokból értesültünk, hogy miért hozták a menekülteket ide, megértettük, mire a sok rendőr. Tudja, ha csak betéved egy városba, s azt látja, hogy a megszokottnál több a rendőr, ez szerintem aggasztó jel, mert azt sejteti, hogy valami oka van annak, hogy ennyire erős a rendfenntartás jelenléte.

MA: Ön szerint mi lehet a megoldás?

TA: Erre csak azt tudom mondani, hogy ez nagyon összetett, és több elköteleződést kíván. A politikai oldalról talán nem szabadna, hogy ennyire megengedőek legyünk a hozzánk érkezőkkel szemben. Tudom, uniós alapjog a személyek szabad helyváltztatása, de a schengeni határ még mindig mi vagyunk! Ezt kéne megerősíteni. Nem akarunk több hozzánk érkezőt, mert lassan kitehetjük a MEGTELT táblát, s ez a MI hazánk. Az emberek komfortérzetét tiszteletben kellene tartani és másképp kezelni a hozzánk érkezők lehetőségeit. Nekünk is változnunk kell. Akik ilyen tábor környezetében élünk, az együttműködés, alternatíva keresés szempontjából aktívabbaknak, nyitottabbaknak kellene lennünk. Tudja, születésem óta itt élek, s azt látom, hogy ez a Bicske egyre jobban nem az a Bicske, amit én szeretek, s ebben benne van ez a tábor is. Viszont látom más település segélykiáltása sem talált megértő fülekre, gondolok itt Vámosszabadira. Ez azt jelenti a számomra, hogy az államnak, a mostani politikai elitnek fontosabb a menekült, mint az a magyar állampolgár, aki rá szavazott!

MA: Köszönöm a beszélgetést.

TA: Örülök, hogy valakinek őszintén elmondhattam a véleményem, s remélem ez is segíti a kutatása célját.

4. számú melléklet

4. Riport Egy már letelepült migráns családdal

MA: Egy családnál mutatunk be, akik elérték, hogy letelepedtek, munkával, egzisztenciával bírnak Magyarországon.

Az első kérdésem: mikor jöttetek hazánkba?

RA: 1999-ben jöttünk el Szerbiából.

MA: Milyen úton jutottatok el Magyarországra?

RA: Egyenesen Magyarországra jöttünk, mivel feltett szándékunk volt itt maradni. Felpakoltunk és egyenesen a Bicskei Menekült tábor kerestük fel.

MA: Amikor megérkeztetek, és amíg ott voltatok a menekült táborban, milyen benyomások értek titeket az ott dolgozókkal, a helyzettel, a körülményekkel kapcsolatban, illetve mennyire voltak segítőkészek veletek szemben?

RA: Egy új környezetbe kerültünk, teljesen más feltételekkel. Viszont a személyzet segítőkész volt velünk szemben, azt kell, mondjam. Nem volt hiányunk az alapvető életformához; úgyhogy ételt, meg italt, meg szállást kaptunk, fűtés is volt. Körülbelül egy évig voltunk ott. Ez után sikerült munkát találnom.

MA: Egy pár mondatban elmondanád, hogy mennyire volt könnyű vagy nehéz a bicskei táborba való megérkezéstől idáig az út, hogy leülhetek és beszélgethetek veletek a saját kis házatokban. Mennyire volt nehéz az állampolgárság, a letelepedési engedély és az egyéb minden, ami ahhoz volt szükséges, hogy itt teljes értékű állampolgárként tudjatok élni?

RA: Ahhoz, hogy elinduljak egyáltalán ezen az úton, munkát kellett találnom és lakásba kellett kiköltöznöm a tábori házból. Ez volt az első két feltétele annak, hogy egyáltalán elindíthassak bármilyen papírt a tartózkodásomhoz és a családom tartózkodásához. Ezért ahogy találtam munkát rá pár hónapra, ki is költöztünk. Sikerült albérletet találni kint a városban és ekkor indítottuk el az egész letelepedési folyamatot. Hát a folyamatnak része volt sajnos, hogy Szerbiából nagyon sok papírt be kellett szerezni. Le kellett fordíttatni és úgy beadni, amit sokszor nem is tudtunk teljesíteni, mivel olyan papírokat kértek, ami nem állt rendelkezésünkre. Viszont ez is megoldható volt persze közjegyzőnél, amit szintén fizetni kellett. Úgyhogy attól számítva, hogy beadtuk az összes papírt, - ami 4-5 hónapba telt mire beszereztük- körülbelül egy évre rá kaptunk lehetőséget, hogy bevándorolhassunk egyáltalán az országba. A bevándorlási határozat után lehetett csak intézni a letelepedési

papírokat, amihez szintűgy ugyanazok a hivatalos iratok kellettek. Azokra is majd egy évet várni kellett, hogy megkapjuk. Külön kellett indítani a felnőttek részére és külön a gyermekek részére. Nekem speciálisan plusz még egy papírt volt szükségem beszerezni a gyermekem részére, mivel az apja ott maradt Szerbiába. Úgyhogy haza kellett utaznom, hogy kapjak egy megfelelő papírt, hogy a lányom is letelepedhessen az országban.

MA: Mondhatjuk azt, hogy nagyon összetett volt ez a folyamat.

RA: Igen, mondhatjuk, hogy nagyon sok papírra van szükség. Hivatalos papírokra, fordításokra, mert ugye Szerbiában kaptuk azokat az okiratokat. Elég sok pénzbe is került. Hála Istennek munkám volt, úgyhogy tudtuk fedezni, amennyire tudtuk ezt az örületet, plusz mellé az albérletet is.

MA: Nem mertem megkérdezni, de ezt még elmondanád?

RA: Törvényes volt!

MA: Tudom. Tehát a letelepedés után állampolgárságért kellett folyamodnotok. Erről pár mondatban beszélnél?

RA: Az állampolgárságért az önkormányzatban az anyakönyvvezetőnél be kellett adni kérelmet, amihez egy önéletrajzot is kellett csatolni és be kellett jelentkezni az állampolgársági vizsgára is. Erre sajnos elég sok mindent meg kellett tanulni. Történelmet, irodalmat, művészetet, alkotmány ismeretet. Elég összetett, bonyolult volt ez az anyag. Tanulnom kellett rendesen, hogy én le tudjam tenni ezt a vizsgát a Fejér megyei Önkormányzatnál, Fejér megyében, Székesfehérváron.

MA: Értem. Ezeket a tanultakat, amik az állampolgársági vizsgához szükségesek voltak, mennyire tudta hasznosítani az életében?

RA: Hát én az életemben még nem nagyon hasznosíthattam. Maximum a gyerekeknek az iskolában tudtam segíteni a leckében.

MA: Értem. Köszönöm szépen. További jó egészséget és sok sikert kívánok nektek!